

SLOVENSKI

vestnik

Izdajatelj, lastnik in založnik: Dr. Franc Petek, Velikovec. — Uredništvo in uprava: Celovec-Klagenfurt
Gasometergasse 10, telefon 56-24. Glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Lovro Potočnik. —
Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov:
Celovec-Klagenfurt 2, Postfach 124.

Letnik XVI.

Celovec, petek, 27. januar 1961

Štev. 4 (976)

Gre za načelna stališča

Nedavna aretacija sodelavca vojnega zločinca in nacističnega izvedenca za dokončno rešitev židovskega vprašanja Eichmanna — Franza Novaka ter Leopolda Schumma, ki je obdolžen, da je sodeloval pri streljanju Židov na Poljskem, je ponovno postavila v ospredje zanimanja resno vprašanje: namreč vprašanje odnosa do bivših nacistov odnosno do nacistične miselnosti sploh.

Te odnose se je v Avstriji že precej let skušalo urediti po načelih humanosti, to se pravi, da je treba pozabiti na preteklost, pozabiti vse, kar se je dogajalo v času nacizma. Gotovo ima skoraj šestnajst let po končani vojni tudi tako mišljenje nekaj zase. Toda stvar ni tako enostavna, da bi se jo dalo rešiti z nekaj lepih gesel o humanosti, demokraciji in širokogrudnosti. Zlasti ne, če se ta širokogrudnost potem zlorablja, kot se je že ponovno izkazalo pri raznih neonacističnih izjavah, katerih ozadje je nujno treba iskati prav v načelnem stališču do tega vprašanja. V tem načelnem stališču pa se v Avstriji porajata dve značilnosti: na eni strani popuščanje napram pojavom neonacizma, na drugi strani pa pomanjkanje razumevanja za žrtve nacizma.

Oba problema sta namreč tesno povezana in pomenita v bistvu merilo za iskrenost zvestobe do domovine Avstrije. Temu patriotizmu pa se dela slaba usluga, če za upravičene zahteve tistih, ki so v nacistični dobi utrpeli škodo prav zaradi zvestobe do avstrijske domovine, ta domovina danes nima potrebnega razumevanja, pač pa ga v pretirani meri kaže za one, ki so takrat pljunili na svojo domovino in jo predali na milost in nemilost najhujšemu nasilju v zgodovini človeštva.

Nočemo govoriti besedo maščevalnosti in nikakor nismo mnenja, da bi bilo danes, 16 let po zlomu nacizma, še vedno treba z vsemi bivšimi nacisti ravnati kot z ljudmi druge vrste. Toda potrebno je načelno stališče do problema: razlikovati je treba med tistimi, ki si niso nakopali krivde in danes obžalujejo svojo zablodo, ter onimi, ki imajo roke omadeževane s krvjo nedolžnih žrtev. Poleg teh dveh skupin pa je še tretja vrsta, to so ljudje, ki danes še vedno ali že spet širijo nacistično miselnost, za katero v Avstriji — prvi žrtvi velikonemškega imperializma — ne more in ne sme biti prostora. Neizprosno boj obnavljanju nacizma, pa naj se pojavlja v kakršnikoli obliki — to je Avstrija dolžna vsem tistim svojim državljanom, ki so ji zvestobo ohranili tudi v času, ko je bilo to povezano z nevarnostjo, še posebno pa junakom, ki so za osvoboditev Avstrije žrtvovali svoja življenja.

Pa ne samo to. Danes, ko so celo obremenjeni nacisti že dobili širokogrudno odškodnino, ko se pristiži nacistične ideologije ponovno lahko združujejo v raznih več ali manj prikritih organizacijah, ko »junaki«¹ hitlerjevskih osvajalnih pohodov spet smejo javno nositi nacistična odlikovanja (po zakonu sicer samo brez kljukastega križa, toda ob lanski proslavi 40-letnice plebiscita smo videli, da se mnogi nekaznovano tudi na to prepoved ne ozirajo) in manifestirati svojo bojevitost na številnih »bojevnikiških srečanjih«, danes je res že skrajni čas, da izpolni Avstrija svojo obveznost tudi do žrtev nacističnega nasilja. Meseca julija bo že pet let, odkar je parlament pozval zvezno vlado, naj v najkrajšem času pripravi in predloži zakon o odškodnini vsem tistim, ki so v času nacističnega utrpeli škodo, vendar vprašanje še do danes ni bilo rešeno.

Kakor smo že ugotovili, sta za odnose do nacistov odnosno nacistične miselnosti značilna prav ta dva problema, ki sta hkrati tudi merilo za odnose do Avstrije. To ne velja samo v velikem, državnem okviru, marveč tudi v manjšem, v našem primeru v okviru Koroške, kjer poleg vsega drugega gre tudi za narodnostno vprašanje. In gotovo ni naključje, da so ravno bivši prominentni nacisti vodilni in najbolj avilni v boju proti pravični rešitvi manjšinskega problema. Kakor vidimo v sosedni Italiji, kjer se prav tako neofašisti najbolj strupeno zaganjajo proti enakopravnosti manjšin, to ni osamljen primer, marveč je to pogojeno v miselnosti, ki je ena in ista pri fašizmu kot pri nacizmu, namreč miselnosti, ki izvira iz teorije o gospodstvu narodu.

Zato so načelno stališče in pravilni odnosi potrebni tudi ali še posebej na Koroškem, ker le tako bo mogoče doseči pomiritev in enakopravno sožitje obeh narodov v deželi!

Novi ameriški predsednik Kennedy:

Ustvarimo nov svet zakonitosti

v katerem bo mir za vedno ohranjen

Novi predsednik Združenih držav Amerike John F. Kennedy je zadnji petek po zaprezi prvič govoril kot predsednik in v svojem nastopnem govoru nakazal načela politike svoje vlade. Ob navzočnosti velike množice, ki se je zbrala pred Kapitolom v Washingtonu, je Kennedy kot 35. ameriški predsednik prisegel, da bo po najboljših močeh varoval in branil ustavo ZDA. V nastopnem govoru je poudaril, da bo Amerika ostala zvesta svojim zaveznikom v boju za ohranitev svobode, medtem ko je zaostalim deželam Afrike in Azije obljubil podporo Amerike. Predvsem pa se boče novi predsednik boriti za ohranitev miru in je predlagal, da bi v teh prizadevanjih pričeli znova, ker pomeni sedanja razdelitev sveta nevarnost za mir.

Uvodoma je Kennedy izjavil, da se bo nova generacija, ki prevzema oblast, borila ne glede na žrtve za obrambo idealov ameriške revolucije. Obvezujemo se za to — je dejal — in tudi več. Najstarejšim našim zaveznikom, s katerimi imamo skupno kulturno in duhovno poreklo, obljubljam lojalnost zvestih prijateljev. Govorec o mladih deželah, ki še postavljajo neodvisne,

je Kennedy obljubil, da bo Amerika pod njegovim vodstvom zastavila vse sile, da tem državam pomaga, kar velja tudi za države Južne Amerike, za katere velja še posebna obljuba, da bo Amerika svoje lepe besede spremenila v dobra dejanja v novem zavezništvu za napredek.

Precejšen del svojega govora je Kennedy naslovil na »tiste države, ki bi utegnile postati naše nasprotnice«² in dejal: Tem državam postavljamo ne obljubo temveč zahtevo, naj obe strani obnovita iskanje miru, preden mračne sile uničenja, ki jih je sprostila znanost, zapletejo vse človeštvo v samouničenje, bodisi načrtno ali slučajno. »Trudimo se, da znova začnemo. Spomnimo se na obeh straneh, da vljudnost ni znak slabosti in da je treba iskrenost vedno preizkusiti. Stavimo tako, da se ne bomo pogajali na podlagi strahu. Naj obe strani raziščeta tista vprašanja, ki nas združujejo, namesto da bi zaostrovali vprašanja, ki nas ločijo. Če bo mogoče postavili mostičke v džungli sumničenj, naj se obe strani združita za prihodnjo nalogo, ki jo je treba uresničiti: ustvariti ne novo ravnotežje sil, temveč nov svet zakonitosti, v katerem močni bodo pravični, šibki pa zaščiteni ter mir za vedno ohranjen.«

Nastopni govor novega ameriškega predsednika so po vsem svetu obirno komentirali. Medtem ko nekateri ameriški krogi menijo, da je šel Kennedy s svojo zahtevo po pogajanjih med Vzhodom in Zahodom nekoliko predaleč, so v Moskvi poudarili prav ta del njegovega govora in ugotovili, da za človeštvo ni druge alternative razen politike sodelovanja. Vsak drug izbor bi moral v daljši perspektivi privedi do katastrofe. Zato v Sovjetski zvezi pozdravljajo, da je prevzel dolžnost novi predsednik Amerike in upajo, da bodo za čas Kennedyjeve vlade sovjetsko-ameriški odnosi spet takšni, kot so bili za časa Roosevelta. Vsekakor bo Sovjetska zveza — je rečeno v komentarju moskovskega radia — s svoje strani storila vse, kar je v njeni moči, da bo seme prijateljstva obrodilo blagodejne sadove.

„Morilci so med nami“:

Vodilni nacistični zločinci

15 let po vojni še vedno na svobodi

Medtem ko je bilo v Zahodni Nemčiji objavljeno, da je komisija za denacifikacijo v glavnem že opravila svojo nalogo in se pri nas v Avstriji vedno glasneje oglašajo glasovi, da je končno treba pozabiti preteklost in prenehati z zasledovanjem obremenjenih nacistov, so tako v Nemčiji kakor tudi v Avstriji vodilni nacistični zločinci še vedno na svobodi in še niso bili klicani na odgovornost za zločine, ki so jih zakrivali v dobi nacistične strahovlade. Posebno potrjuje to ugotovitev dejstvo, da se kljub nerazumljivi zadržanosti pristojnih oblasti tu in tam le vjame kakšen plitv v mrežo zakonov, kar za oblasti gotovo ni ravno najboljše pričevanje, ko morajo pred javnostjo priznati, da so očitno celih 15 let zanemarjale svojo dolžnost.

Ta primer se je prejšnji teden pripetil tudi v Avstriji, ko so na podlagi tiralice zahodnonemških oblasti na Dunaju izsledili najožjega sodelavca enega največjih nacističnih zločincev Eichmanna — Franza Novaka. Ob tej priložnosti so prišle na dan stvari, ki mečejo čudno luč na odnos avstrijskih oblasti do obremenjenih nacistov. Izkazalo se je namreč, da je Novak leta 1957 ponovno dobil avstrijsko državljanstvo, čeprav je bila že 10 let prej razpisana za njim tiralica in je bilo njegovo ime navedeno skupno z Eichmannovim imenom v uradnem spisu deželnega sodišča na Dunaju. Vendar se pri podelitvi državljanstva na te okoliščnosti niso ozirali, nasprotno, Novak je bil kljub svoji krvavi preteklosti uvrščen med »manj obremenjene nacistične«, okrajno glavarstvo v Wolfsbergu, kjer je Novak doma, pa je notranjemu ministrstvu celo sporočilo, da o Novaku ni znanega nič neugodnega.

Tako je Novak — bivši nacistični legionar in pučist ter najožji sodelavec vojnega zločinca Eichmanna — spet postal spoštovan in ugleden avstrijski državljan, ki se je kljub svoji preteklosti čutil tako varnega, da je po vesteh dnevnega tiska tudi kot poslovodja neke dunajske tiskarne uvažal režim, ki je nevarno podoben nacističnim metodam.

Končno so bile oblasti prisiljene, da so Novaka aretirale in uvedle proti njemu preiskavo sodelovanja pri zločinih. V teku tega postopka bo tudi proučeno, kako je Novak ponovno dobil avstrijsko državljanstvo in bo vsekakor zanimivo zvedeti, kdo je iz SS-ovskega oficirja in Eichmannovega sodelavca napravil »manj obremenjenega nacističnega«, ne da bi se zanimal za njegovo preteklost.

Toda Novak ni edini primer, ki zgovorno kaže, da vprašanje izsleditve in kaznovanja nacističnih zločincev tudi v Avstriji še ni rešeno. Le nekaj dni po odkritju Novaka je bil prav tako na Dunaju aretiran gradbenik Leopold Schumm, ki je obdolžen, da je leta 1942 kot pripadnik SS-po-

licije streljal Žide na Poljskem. Verjetno bo enako kot Novak tudi Schumm tajil sodelovanje pri zločinih, vendar razpolaga državno pravdnništvo z dokazi, kako se je takrat hvalil s svojimi »junakstvi«³ v okviru SS-policije, katere je z značilno nacistično doslednostjo izvajala »selekcijo«⁴ v okupiranih deželah.

„Morilci so med nami“, smo upravičeno zapisali nad naslovom tega članka, kajti tudi v Avstriji je še mnogo Novakov in Schummov ter drugih nacističnih rabljev, ki jih še ni doletela pravična kazen za storjene zločine. Šestnajst let bo minilo letos, odkar je bil premagan nacistični režim nasilja in krvi, toda še vedno živijo med nami ljudje, ki imajo krvave roke in katerih vest je obremenjena z zločini proti človeštvu. Žrtve tega nasilja neizprosno terjajo, da je treba skrivce nacističnih zločinov klicati na odgovornost. Tega se morajo zavedati tudi pristojne oblasti!

Dogodki v Kongu razkrivajo:

Zahodne države hočejo nadaljevati kolonialistično politiko v neodvisnih afriških deželah

Odkar so tolpe odpadnika Mobutuja aretirale predsednika zakonite kongoške vlade Lumumbo in druge člane vlade, se položaj v Kongu nevarno zaostrojuje. Hkrati pa prihaja vedno bolj do izraza tudi dejstvo, da hočejo Belgijci in njihovi zavezniki za vsako ceno nadaljevati kolonialistično politiko v neodvisnih afriških deželah.

Načrti zahodnih imperialistov so močno razburili javnost po vsem svetu, še posebno pa v afriških državah, katerih predstavniki so na zasedanju Sveta organizacije solidarnosti afriških in azijskih držav sprejeli resolucijo, ki poziva afriške in azijske države, katerih čete so v Kongu, naj izročijo te čete na razpolago kongoški vladi v Stanleyvillu. Ogorčenje v afriških deželah je doseglo višek, ko je minister zakonite kongoške vlade Mpolo, ki je bil aretiran skupno z Lumumbo, umrl na posledicah nečloveškega mučenja, kateremu je bil izpostavljen tudi Lumumba sam.

Medtem prihajajo iz vsega sveta odločne zahteve po izpustitvi Lumumbe in drugih kongoških politikov, hkrati pa se stopnjuje nezadovoljstvo z OZN, kateri očitajo, da se je izneverila človeštvu in je popolnoma odpovedala v izpolnjevanju nalog, ki so ji bile zaupane v Kongu. Od Združenih narodov se zahteva, da morajo takoj poskrbeti za osvoboditev zaprtih kongoških politikov ter omogočiti obnovitev zakonitosti v Kongu, tolpe Mobutuja in drugih hlapcev kolonialističnih sil za razpustiti. Ta zahteva je še toliko bolj upravičena, ker v Belgiji že organizirajo evropsko »tujsko legijo«, ki naj bi kongoškim odpadnikom pomagala v boju proti zakoniti vladi Konga.

To je skrb za narodne manjšine

Po vestih iz Beograda bo Jugoslavija letos natisnila 160 šolskih knjig za učence manjšinskih šol, in sicer v skupni nakladi 210.000 izvodov in v devetih jezikih narodnih manjšin.

V zadnjih letih je bilo v Jugoslaviji izdanih skupno 800 različnih šolskih knjig za manjšinske šole. Poleg tega se v Jugoslaviji tiska 47 listov in časopisov ter otroških listov v jezikih narodnih manjšin.

Občni zbor kmetijske zbornice:

Nobene podpore slovenskim kmetijskim šolam zato pa nemško gospodinjstvo šolo v osrčju slovenske Podjune

Minuli ponedeljek je občni zbor koroške kmetijske zbornice sklenil njen proračun za leto 1961. Proračun za delo kmetijske zbornice kot poklicnega zastopstva je razdeljen na redni in izredni proračun in znaša skupno okroglo 6.323.000 šil. dohodkov in izdatkov. S tem se ne razlikuje bistveno od proračuna za leto 1960. Razen 80.000 šil. dohodkov od koroške zveze Raiffeisenovke bodo izdatke krile doklade za kmetijsko zbornico na zemljiški davek, ki so kakor lani določene s 175 %. 140 % zborničnih doklad je določenih za izdatke rednega proračuna, 35 % pa za izdatke izrednega proračuna, v glavnem za obresti in kritje zborničnih dolgov ter za vzdrževanje njenih poslopij.

Zastopnik Kmečke gospodarske zveze, dr. Mirt Zwitter, je ob tej priložnosti zahteval, da se v proračunu določi vsaj skromna podpora zbornice za kmetijsko šolo v Podravljah in za gospodinjstvo šoli v Št. Petru in v Št. Rupertu v znesku 60.000 šil., kar je manj kot 1 % zborničnega proračuna. Ta zahteva je v zbornici naletela na gluha ušesa. Proti zahtevi in njeni utemeljitvi, da podpora upravičuje dejstvo, da na Koroškem za slovensko kmečko mladino doslej ni bila ustanovljena niti ena deželna kmetijska ali gospodinjstva šola, da pa se ustanavlja v Dobri vasi — sredi slovenskega

ozemlja sedaj nemška gospodinjstva šola, sta demagoško in nevalificirano nastopila zastopnika Kärntner Bauernbunda, Petschnig iz Podgorij in Deutschmann iz Grabštana.

Ta več kot skromna zahteva zastopnika KGZ torej ni našla razumevanja in podpore ne pri Bauernbundu, ki vedno spet razobeša svoje načelo krščanske pravičnosti, niti ne pri socialistih, ki so drugače tudi na tej seji zelo veliko govorili o skrbi in pomoči za male kmete in zapostavljene predele dežele. Da so zastopniki Freiheitliche Bauernschaft zahtevo enostavno prezrili, se razume samo po sebi. Spričo takega zadržanja je zastopnik KGZ glasoval proti zborničnemu proračunu. Zastopnik KGZ pa je tudi napovedal, da bodo slovenski kmetje proti zadržanju zbornice vložili pritožbo na ustavno sodišče, kajti paragraf 4 člena 7 državne pogodbe določa, da moramo biti koroški Slovenci udeleženi na kulturnih, upravnih in sodnih ustanovah pod enakimi pogoji kakor drugi avstrijski državljani.

Kakor po navadi je občni zbor v proračunski debati na dolgo in široko — skoraj 7 ur — obravnaval pereča agrarna gospodarska in agrarna politična vprašanja. Po hrupnih zborovanjih in protestih na račun sedanjega agrarnega vodstva v deželi in

državi, ki so bila v zadnjih treh tednih zlasti v Celovcu, Št. Vidu in Wolfsbergu, je občni zbor potekal pravzaprav zelo mirno in v zadržanem tonu. Vendar tudi umerjeni ton ni mogel prikriti, da se na Koroškem bližajo volitve v kmetijsko zbornico. Govorniki so se namreč močno prizadevali, da bi razne uspehe pred 5 in 10 leti prikazali kot zaslugе svoje skupine in stranke, za neuspehe zlasti pri jesenski krizi na trgu z živino in krompirjem pa so bičali Bauernbund in mu očitali, da je vse preveč popustljiv nasproti svojim sovratnikom na Dunaju in Nižjem Avstrijskem. Bauernbund se tega očitka ni mogel oprati.

Sedanji občni zbor kmetijske zbornice je bil šest, ki je obravnaval zbornični proračun, odkar je v veljavi avstrijska državna pogodba in z njo tudi njen člen 7. Ta člen med drugim tudi določa, da morajo biti Slovenci na Koroškem v njenih upravnih enotah udeleženi enako kakor avstrijski državljani nemškega jezika. Navzlic temu določilu, ki je tudi za kmetijsko zbornico obveza, le ta še nima zaposlenih slovenskih uradnikov ali nameščencev. Od 41 uradnikov ali nameščencev se niti eden ne prizna za Slovence. Te svoje obveze kmetijska zbornica torej doslej ni izpolnila. Pač pa je odbila celo zahtevo po subvencijah ali štipendijah za slovenske kmetijske in gospodinjstva šole, čeprav ima v svojem proračunu poklicnega zastopstva v ta namen predvidene zneske in čeprav bo razpolagala tudi z zneski, ki jih bo dobila v ta namen dodeljene za pospeševanje kmetijstva in kmetijskega izobraževanja iz deželnega in zveznega proračuna.

JUGOSLOVANSKI NARODI PRIPRAVLJAJO

proslave 20-letnice vstaje

Leto 1961 bo v Jugoslaviji potekalo v znamenju proslave 20-letnice vstaje jugoslovanskih narodov. Po vsej državi se že zdaj pripravljajo na številne slavnostne prireditve, na katerih se bo ponovno manifestirala enotnost vsega prebivalstva Jugoslavije.

Na proslavo 20-letnice vstaje se temeljito pripravlja tudi jugoslovanska mladina, ki bo tej zgodovinski obletnici posvetila vse svoje letošnje delovne akcije. V številnih okrajih in občinah so že bile ustanovljene mladinske delovne brigade in določene prve naloge. Predvsem bo jugoslovanska mladina organizirala delovne akcije na urejanju spominskih parkov, grobov in drugih objektov, ki so povezani z zgodovino narodnoosvobodilne borbe. Na Hrvaškem na primer pripravljajo ureditev spominskega parka na mestu, kjer je bilo nekdanje zloglasno jasenovoško taborišče, medtem ko bo mladina Vojvodine uredila spominski park na Fruški gori.

Posebno slovesno pa bo 20-letnica vstaje proslavljena nedvomno na največjem gradbišču jugoslovanske mladine — na avtocesti »Bratstvo in enotnost«. Tu se bodo vrstili festivali posameznih delovnih izmen in vse druge večje prireditve graditeljev. Na vseh teh akcijah in priložnostnih manifestacijah se bo mladina seznanjala z zgodovino ljudske revolucije, z njenimi pomembnimi osebnostmi in dogodki.

Poleg tega pa bo jugoslovanska mladina proslavila obletnico tudi z neštetiimi lokalnimi delovnimi akcijami, ki bodo pomenile pomemben doprinos v izpolnjevanju perspektivnih planov okrajev in občin. V tem okviru se mladina pripravlja na gradnjo novih šol, kulturnih domov, na zasajanje gozdnih plantaž in sadovnjakov, na urejanje športnih terenov in podobno.

50 milijonov šilingov

za graditev Ljubeljskega predora

Minister za trgovino dr. Bock je sporočil, da bo za dograditev Ljubeljskega predora predvidel letos sredstva v višini 30 milijonov šilingov, nadaljnjih 20 milijonov pa namerava dati na razpolago v prihodnjem letu. Skupno bi torej dala država 50 milijonov šilingov za izgotovitev tega predora, pri katerem bodo z delom začeli takoj, ko bodo to dopuščale vremenske prilike.

Ta objava je ponovno razburila tiste kroge, ki se že vsa leta zaletavajo v vsak poskus izboljšanja odnosov med Avstrijo in sosedno Jugoslavijo. Tako vedo povedati in pisati o »razkačenosti« na Koroškem tu-

lah nudijo sindikati podporo tistim političnim gibanjem, ki so za svoj cilj proglasili borbo do popolne neodvisnosti.

Nasprotno pa v nekaterih drugih neodvisnih deželah Afrike vladajoče skupine doslej niso pokazale želje, da bi po pridobitvi politične neodvisnosti podvzele ukrepe za notranjo preobrazbo. Zato je pričakovati, da bodo načrtovane gospodarske naprave takih dežel tudi v bodoče služile le koristim neokolonialistov, ki še naprej vlečejo velike profite iz afriških dežel. Toda delavstvo, pa tudi ogromna večina ljudstva teh dežel, se ne more sprijazniti s tako neodvisnostjo, ker ne prinaša bistvenih sprememb v razvoju dežele in položaju izkoriščenih družbenih slojev.

Mlade organizacije delavskega razreda posameznih afriških dežel so se torej znašle pred vprašanjem, ki je za njih najbolj važno: kako v danih pogojih določiti politiko in taktiko in kako izbojevati v družbenem življenju mesto, ki jim pripada. Očitno je, da bo to za mnoga delavska gibanja v Afriki morda najtežji zrelostni izpit.

(Po »Primorskem dnevniku«)

PO ŠIRNEM SVETU

Beograd. — Dr. Ivan Ribar, prvi predsednik prvega parlamenta nove Jugoslavije — AVNOJ-a, je pred dnevi obhajal svoj 80-letni življenjski jubilej. Deležen je bil številnih čestitk in slavljenj. Čestitke za 80. rojstni dan mu je poslal tudi predsednik FLR Jugoslavije maršal Tito.

Budimpešta. — Na nedavnem zasedanju donavske komisije so se načelno sporazumeli o prvi etapi velikih del na Donavi v letih 1961 do 1967, ki naj bi zagotovila neovirano plovbo po vsej reki. V prvi etapi naj bi vse podonavske države zagotovile, da bi bila minimalna globina Donave na njihovem področju 2 metra. Ta etapa naj bi bila uvod za naslednjo etapo, ki predvideva nadaljnjo poglobitev Donave.

Conakry. — Pri predsedniških volitvah v Gvineji je bilo oddanih 1.586.544 veljavnih glasov, od katerih jih je dobil sedanji predsednik Sekou Toure 1.576.580. S tem je bil Sekou Toure izvoljen kot predsednik Gvineje za naslednjih sedem let.

Rabat. — Maroški minister Aloui je izjavil, da bo Maroko normaliziral odnose s Španijo šele, ko se bodo vse španske čete umaknile iz Maroka in ko bo Španija vrnila Maroku vsa ozemlja, ki jih je kdajkoli v zgodovini zasedla.

Caracas. — Ob koncu konference držav izvoznic nafte je predsednik organizacije in minister za rudarstvo Venezuele Juan Pablo Alphonso izjavil, da ni mogoče več tolerirati pretirano nizkih cen, po katerih kupujejo bogate države nafte. Zaključke konference bodo objavili 15. februarja v glavnih mestih šestih držav, ki so se udeležile konference — Venezuele, Kuvajta, Saudove Arabije, Irana, Iraka in Katarja.

New York. — Britanski laburistični voditelj Gaitskell se je zavzel za ustanovitev demilitarizirane cone v Evropi ter dejal, da je napravil Zahod hudo napako, ko ni posvetil več pozornosti predlogu poljskega zunanjega ministra Rapaackega (kakor znano, je Rapacki že pred leti predlagal tako demilitarizirano cono v Evropi — op. ured.). Gaitskell se je poleg tega zavzel tudi za sprejem LR Kitajske v OZN.

Tunis. — Predsednik Gane dr. Nkrumah je v uradnem listu »Glas Afrike« obrazložil svoje stališče do problemov svetovne politike in poudaril: Moje stališče je pozitiven nevtralizem in trdno sem odločen izvajati politiko popolne nevtralnosti, ker nočem pripeljati svoje dežele v kateregakoli sedanjih blokov. Nkrumah je pripomnil, da je njegova vlada zvesta načelu »Afriko Afričanom«.

London. — Predsednik britanske vlade Macmillan se mora boriti z velikimi težavami v svoji lastni stranki, kjer se vedno bolj pogosto oglašajo glasovi, ki izražajo nezadovoljstvo s sedanjo vladno politiko. Poleg tega pa povzroča skrbi gospodarski položaj in je finančni minister Selwyn Lloyd že napovedal, da bo njegov novi državni proračun vseboval marsikatero trdoto.

Dunaj. — Avstrijsko-nemška odškodninska pogajanja so v glavnem zaključena in je predvideno, da bodo pristojni ministri meseca marca podpisali sporazum med obema državama. Po vesteh z Dunaja bo ta sporazum obsegal tri dele: 1. odškodnina za izgnance in preseljenke; 2. odškodnina za žrtve političnega preganjanja; 3. ureditev zahtev avstrijskih socialnih ustanov do Nemčije. V smislu tega sporazuma bo Zahodna Nemčija prispevala določeno vsoto za odškodnino avstrijskim državljanom, vendar morajo biti v ta namen sklenjeni posebni avstrijski zakoni. V obveščenih krajih poudarjajo, da je z odškodnino v najboljšem primeru računati šele letos jeseni.

Aman. — V Jordanu so predali prometu puščavsko cesto, ki povezuje vse dele dežele s pristaniščem Akaba ob Rdečem morju. Cesta je dolga 360 km ter so gradbeni stroški znašali 2,5 milijona funtov. Nova cesta povezuje Libanon, Sirijo in Irak preko Jordana z Rdečim morjem.

Učimo otroke pravega odnosa do knjige

Ce bi zapovrstjo obiskali domove po naših vaseh, bi lahko opazili ponekod police, natrpane s knjigami, zopet drugje pa bi morali razen kakšnega časopisa ne mogli najti niti lista tiskanega papirja. Knjige so si v našem stoletju utrle pot v najbolj samotne koče po bregovih enako kakor v udobne domove mestnih naselij. Vendar ni povsod enako. Prav tako, kakor je mnogo ljudi, ki so v knjige naravnost zaljubljeni, jih je na drugi strani gotovo še veliko, ki razen šolskih čitank v vsem življenju niso prebrali niti ene same zgodbe.

Odnos do knjig se podobno kakor vse v družini najpogostejše prenaša od odraslih na otroke. Če se zgodi drugače, posebno v družini, kjer odrasli ne berejo, nastanejo mnogokrat trenja, spori in prepovedi. Pomilovanja so vredni otroci, ki jim starši naravnost prepovejo stik s knjigo. Otrok, ki rad bere, bo kakorkoli našel priložnost, da bo dobil v roke knjige, ki jih želi. Toda če mu pri tem nihče ni svetoval, se utegne zgoditi, da bo prav knjiga, ki bi ga morala vzgajati, naspromptno nanj slabo vplivala.

Starši morajo vedeti, kaj berejo otroci. Dokler hodijo še v nižje razrede osnovne šole, jim knjiga pravzaprav še ne more biti nevarna. V njihovem otroškem svetu jim zanimajo še pravljice in zgodbe iz življenja otrok. Knjige odraslih ljudi se jim zde nerazumljive; zgodbe iz življenja odraslih jih še ne zanimajo. Vendar morajo biti starši tudi v tej dobi nekako soudeleženi pri čitvu, ki ga imajo otroci. Opozoriti jih morajo na pozitivno in negativno stran junaka zgodbe ali pravljice, kajti s tem se bodo otroci navadili, da bodo tudi kasneje delili s starši mnenje o svojem čitvu.

Posebno pozorni pa morajo biti starši v času, ko je otrok že prekorajčil trinajsto, štirinajsto leto. V tej dobi more namreč imeti knjiga na otroka silen vpliv. To je tudi čas, ko otrok, ki rad bere, naravnost blasta za vsem, kar je tiskanega. In prav to je čas, ko bi otrok moral dobiti v roke res le dobro in zanj primerno čtivo.

Odrasli imajo o življenju že svoje ustaljene nazore. Tudi v knjigi bodo hitro ugotovili, kaj je v njej dobrega ali slabega. Drugače pa je v doraščajočem otroku. Ta življenja še ne pozna, a vendar ga želi spoznati v vseh podrobnostih. Knjiga mu nudi za spoznavanje življenja posebno priložnost. Prav zaradi tega ni vseeno, kakšno knjigo dobi v roke. Ljubezenski romani bodo čisto drugače vplivali na duševnost petnajstletne deklice kakor tridesetletne žene. A vendar bo prav deklica, če jih bere, o njih mnogo več in mnogo bolj temeljito razmišljala kakor odrasla žena. In če bo deklica takšne romane vedno znova dobivala v roke in jih celo želela, utegne dobiti o življenju skrajno zmedene pojme. Prav tako bo pubertetni popolnoma drugače dojemal kriminalno ali pustolovsko zgodbo kakor zrel, odrasel človek.

Doraščajočemu otroku, ki rad bere, skoraj ni mogoče zabraniti knjige, ki ga zanima. Dobil jo bo tako ali drugače. Vendar pa se starši o knjigah, ki se jim zdijo dvomljivo vrednosti, z otrokom lahko dobro pogovorijo. Seveda pa morajo sami tisto knjigo poznati, saj se o njej, če je ne poznajo, tudi ne mo-

Jubilejni 10. Slovenski ples v Celovcu:

Družabno srečanje naših ljudi

in manifestacija razumevanja obeh narodov v deželi

Skozi vsakoletna poročila o Slovenskih plesih v Celovcu se vleče kot rdeča nit ena ugotovitev: Prireditev je bila posrečena zamisel, je vsako leto uspela in se stopnjevala, navduševala množice ter se vedno odvijala na ravni visoko-kvalitetnih plesno-družabnih prireditev s prvostopskim kulturno-glasbenim programom in zelo posrečeni zabavnimi vložki. Slovenski ples je postal tradicionalna slovenska družabna prireditev in hkrati množično srečanje z globljim pomenom in smislom.

Namen velike prireditve je predvsem tudi v tem, da se v sproščeni družabnosti druži vse slovensko ljudstvo brez razlike nazorov, kajti vsem nam je skupno prizadevanje za ohranitev slovenskega življa na Koroškem, hkrati pa je prireditev element zblizovanja in boljšega spoznavanja med obema narodnostima na Koroškem ter koristen doprinos k usvarjanju dobrega skupnega sožitja med slovensko in nemško govorečimi sodeželani v naši lepi skupni domovini.

Letošnji Slovenski ples je bil jubilejni, deseti po vrsti. Ko so leta 1952 požrtvovalni ljudje, predvsem tovariši pri Zvezi slovenskih zadrug dr. Mirt Zwitter in dipl. trg. Milan Breznik, sprožili misel o takšni prireditvi, je zamisel nalezla na mnogih straneh na nerazumevanje, težke pomisleke in dvome, češ, ali je kaj takega v deželnem glavnem mestu sploh mogoče ter ali se bo vse prizadevanje tudi izplačalo. V zdravem optimizmu pa sta pobudnika za prvi Slovenski ples vztrajala in Slovenski vestnik je dne 6. 2. 1952 povabil vse rojake in prijatelje na prireditev, ki so jo določili za nedeljo 10. 2. 1952 v Funkhaus-restavraciji. V vabilu je bilo povedano, da bodo na prvem Slovenskem plesu sodelovali: Orkester radia Ljubljana, znani ljubljanski solisti in »Fantje na vasi«, razen tega pa so napovedali tudi druga prijetna presenečenja. Pokroviteljstvo sta prevzela takrat g. deželni glavar Wedenig in g. legacijski svetnik Mitja Vošnjak, šef Urada za zvezo FLRJ.

Marljivo načrtno delo prvega pripravljalnega odbora je bilo kronano s popolnim, nepričakovano lepim uspehom. Ljudje iz vseh dolin so napolnili prostore v Funkhaus-restavraciji in to kljub temu, da so se takrat še našli ljudje, ki so skušali s čudnimi moti-

rejo razgovarjati. Še posebno pa jo morajo spoznati, če vidijo, da jo njihov doraščajoči otrok bere z resničnim zanimanjem. Nič ne škoduje, če jo preberejo dan kasneje kakor otrok, saj lahko šele, ko jo spoznajo, povedo o njej otroku svoje dobro ali slabo mnenje. Toda raztolmačiti mu morajo, zakaj je dobra oziroma zakaj je slaba.

In kdaj naj otrok bere? Vsekakor, kadar ima čas, priložnost in voljo za branje. Vendar med šolskim letom nikdar na račun učenja in opravljanja domačih nalog. Pri tem morajo biti starši brezpogojno dosledni! Seveda tudi v počitnicah in drugih prostih dneh ne more vedno tičati pri knjigi. Otrok, ki rad bere, bo v teh dneh že našel primeren čas za branje, posebno v deževnih in hladnih dneh.

Toda tudi pri večernem branju morajo biti starši previdni. Naj otrok ne bo pri knjigi pozno v noč. Mirno mu je treba dopovedati, da je spanje zanj več vredno kakor najboljša knjiga, ki mu ne bo ušla, medtem ko spanje ne more nikoli več nadoknaditi.

vacijami begati ljudi predvsem na podeželju, da bi jih zadržali doma. Za bodoče uspehe Slovenskih plesov pa so že jamčili prvi zadovoljni udeleženci, ki so se v jutranjih urah polni lepih vtisov ter navdušeni vračali na svoje domove in svoje nevsakdanje prijetno doživljanje pripovedovali vsak v svojem krogu.

V vrsto številnih plesov v pustnem času, ki so v Celovcu na dnevnem redu, se je letošnji jubilejni Slovenski ples nedvomno tudi zelo častno uvrstil. Kakor je bila za prvi ples potrebna široka in podrobna propaganda, je nastala na poznejših plesih udeležba

okrašena, v ozadju odra pa ponosen napis: 10. Slovenski ples.

Predsednik SPZ dr. Franci Zwitter je mogel z velikim zadoščenjem pozdraviti številno množico gostov na jubilejnim Slovenskem plesu. Med navzočimi je posebej pozdravil prominentne goste, med temi najvišjega predstavnik dežele g. deželnega glavarja Wedeniga, ambasadorja FLRJ na Dunaju g. Sarajčiča, generalnega konzula FLRJ v Celovcu g. Trampuža in soprog obeh diplomatskih predstavnikov, nadalje sekretarja ambasade FLRJ g. Novaka s soprogo, vse ostale člane generalnega konzulata FLRJ v Celovcu in poslanca Zvezne ljudske skupščine FLRJ gospe Marijo Vilfanovo, predstavnike koroških Slovenskih organizacij in prav prisrčno pevce in pevke ter člane plesnega orkestra RTV Ljubljana in ansambel Zadovoljnih Kranjcev, ki so se odzvali povabilu, da sodelujejo na našem plesu.

Med drugim je spomnil na dobo pred desetimi leti, ko so tovariši pri Zvezi Slovenskih zadrug dali pobudo za vsakoletno slovensko centralno družabno prireditev. »Takrat je marsikdo dvomil v realnost take zamisli

Jubilejnega 10. Slovenskega plesa so se udeležili tudi deželni glavar Ferdinand Wedenig, jugoslovanski veleposlanik na Dunaju Ivo Sarajčič ter poslanec Zvezne skupščine FLRJ Marija Vilfanova

skorajda spontana. Ljudje so tudi za ta ples že dolgo spraševali, kdaj bo in se zanimali za vstopnice. Čeprav je bil petek in, kakor so bili nekateri mnenja, ne najbolj ugoden dan ter je bil tudi mrz precej oster, so se ljudje iz vseh dolin in najoddaljenejših naših vasi zgrinili v obširno dvorano Delavske zbornice. Prišli so kmetje, kmetice, delavci, izobraženci in samoumevno zelo mnogo mladine, ki so vsi nestrpnost čakali na začetek spreda. Razpoloženje je bilo slavnostno, dvorana bogato razsvetljena in primerno

— je dejal — današnja jubilejna prireditev pa priča, da spada Slovenski ples med prve prireditve v Celovcu, ki ne privabijo le vse naše ljudi iz Zilje, Roža in Podjune, marveč iz leta v leto tudi več prijateljev sosednega naroda. Slovenski ples je v resnici družabno srečanje vseh naših ljudi in manifestacija bratstva ter razumevanja obeh narodov v deželi. Na današnjem jubilejnim plesu velja naša zahvala prvim pobudni-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Vladimir Klemenčič:

Migracije prebivalstva na Koroškem med leti 1934—1951

Učinki tega nesorazmerno močnejšega doseljavanja tujcev v južnokoroške okraje in njim pripadajoče gravitacijske centre Celovec in Beljak kot v severnokoroške okraje, so s to primerjavo tako jasni, da bi jih bilo odveč posebej komentirati. V severnokoroških okrajih je tujcev 24.218, v južnokoroških podeželskih okrajih: Beljak-okolica, Celovec-okolica, Šmohor in Velikovec, je bilo pri popisu prebivalstva leta 1951 rojenih izven Koroške 27.572, v mestnih okrajih Celovec in Beljak pa 26.879, tako da živi na ozemlju južnokoroških okrajev 54.451 od 78.669 vseh izven Koroške rojenega prebivalstva Koroške. Če bi pa med tujce vračunali tudi na Koroškem rojene otroke doseljencev, bi bržčas ugotovili, da je od skupnega števila prebivalcev tega ozemlja, ki je imelo ob popisu leta 1951 283.065 prebivalcev, vsaj vsak četrty prebivalec tujec.

V nacionalno mešanih južnokoroških okrajih Velikovec, Beljak-okolica in Šmohor, se je med leti 1934 do 1951 zmanjšalo število v rojstni občini bivajočih za 13.252, število izven rojstne občine bivajočih Koroš-

cev pa povečalo za 18.891. V severnokoroških okrajih Spittal, Wolfsberg in Šentvid se je pa povečalo število v rojstni občini bivajočih za 1997, izven rojstne občine bivajočih pa za 11.940. V mestnih okrajih Beljak in Celovec, skupno z okrajem Celovec-okolica, se je število v rojstni občini bivajočih povečalo za 10.451, izven rojstne občine bivajočih pa za 4790.

Po velikem prirastku v rojstni občini bivajočih prebivalcev na območju Beljaka in Celovca moremo sklepati, da je avtohtono prebivalstvo tu zelo stabilno, po relativno majhnem prirastku izven rojstne občine bivajočih Korošcev pa, da se je prebivalstvo iz podeželskih delov doseljevalo v mesta v mnogo manjši meri, kakor tujci iz inozemstva in iz drugih avstrijskih pokrajin.

Neznatno povečanje števila v rojstni občini bivajočih prebivalcev ter zmerno povečanje izven rojstne občine bivajočih na severni Koroški kaže na večjo stabilnost avtohtonega prebivalstva in zmernejše preseljevanje iz občine v občino ter iz ene v drugo pokrajino Koroške.

8

Veliko nazadovanje v rojstni občini bivajočih, ki znaša okoli 10 % celotnega prebivalstva ter veliko povečanje izven rojstne občine bivajočega koroškega prebivalstva na južnem Koroškem pa kaže, da se je moralo število prebivalstva, ki približno ustreza razliki med nazadovanjem v rojstni občini in napredovanjem izven občine bivajočih, doseliti iz območja mesta ali pa s severne Koroške. Posebej pa moramo poudariti, da je nazadovanje števila v rojstni občini bivajočega avtohtonega prebivalstva v mešanih okrajih tudi znak nazadovanja slovenskega prebivalstva. Še posebej pa moramo opozoriti, da so doseljenci s severne Koroške na južnem Koroškem registrirani pri popisih prebivalstva vsi kot Nemci, doseljenci iz južne Koroške so na severnem Koroškem, ker tam Slovenec pri popisih sploh ne registrirajo, pa prav tako vsi registrirani kot Nemci.

Zal ne moremo ugotovljenih tendenc preseljevanja iz že navedenih razlogov prikazati z ustreznimi statističnimi podatki.

Razlike v smeri in jakosti migracij med severnimi in južnimi koroškimi okraji se nam pa pokažejo tudi z razmerjem med prirastkom absolutnega števila prebivalstva in prirastkom koroškega prebivalstva ter z razmerjem med prirastkom koroškega in prirodnega prirastka.

V severnokoroških okrajih znaša prirastek koroškega prebivalstva 59 %, v mestnih okrajih Celovec in Beljak, skupno z okrajem Celovec-

vec-okolica 54 %, v južnokoroških okrajih Šmohor, Beljak-okolica in Velikovec pa samo 47 % dejanskega prirastka.

Tabela V.

Rast v rojstni občini in izven rojstne občine prebivajočega koroškega prebivalstva med leti 1934—1951

Okraji	Prirastek koroškega prebivalstva	Rast	
		v rojstni občini stanujočih	izven rojstne občine stanujočih
I. Beljak-okolica	6.458	— 6.905	+ 13.363
Šmohor	838	— 2.451	+ 3.289
Velikovec	1.343	— 3.896	+ 2.239
II. Beljak-mesto	3.777	+ 2.705	+ 1.072
Celovec-mesto in ok.	11.464	+ 7.746	+ 3.718
III. Spittal	7.376	+ 423	+ 6.953
Šentvid	2.250	— 394	+ 2.644
Wolfsberg	4.311	+ 1.968	+ 2.343
Skupaj	37.817	— 804	+ 38.621

I. južnokoroški nacionalno mešani okraji
II. mestna okraja
III. severnokoroški nemški okraji

(Se nadaljuje)

Jubilejni 10. Slovenski ples v Celovcu

(Nadaljevanje s 3. strani)

kom za to prireditve, pa tudi vsem, ki so v deseterletju kakor koli doprinesli svoje najboljše za razvoj in rast vseh slovenskih plesov v Celovcu do današnjega družabnega srečanja v deželni prestolnici.

Zatem so se na podiju najprej razvrstili harmonikaši, naši koroški muzikanti, osem po številu, eno dekle in sedem fantov, s katerimi je SPZ široki publiki prvič predstavila nov glasbeni zbor, ki raste iz zdravih naših korenin. Interpretacija narodne melodije, ki so jo zaigrali harmonikaši, je pokazala že lep uspeh, če upoštevamo le kratko dobo vaj. Zbor, ki ga vodi mladi zborovodja Vladimir Prušnik iz Železne Kaple, obeta, da bo ob marljivih vajah hitro napredoval in obogatil dejavnost naše domače glasbene kulture.

Močan, veš sočen in živ ter na umetniški višini je bil instrumentalni in pevski dar, ki so ga nam prinesli plesni orkester RTV Ljubljana pod vodstvom Bojana Adamiča, zabavni ansambel »Zadovoljni Kranjci« s pevcema Branko Strgarjevo in Stanetom Lumbardjem. Ob poslušanju tega so bili poslušalci srečni in radostni, ob petju moderne zabavne glasbe, zapete od mojstrov jugoslovanskih zabavnih melodij Iva Robiča, Marijane Deržaj in Liljane Petrovič pa je občinstvo prekipelo od navdušenosti do vznichenja ter vzklikanju in burnemu aplavzu ni bilo konca ne kraja. Na vseh obrazih, posebno na obrazih mladine, je bilo lahko brati, da je vse doživljalo trenutke nepopisno lepega nevsakdanjega užitka. Ocenjena more biti le ena: pohvalo so govorila srca

hvaležnega občinstva in izražala občutke, ki jih v neobgledno besedo ni mogoče niti približno zajeti.

Odlična godba je zaigrala za ples in tudi to je bilo lepo. Na mah je vse zaživelo na plesnem prostoru, nešteti pari so se vrteli v veselem plesu. Vse je bilo živahno, kar valovalo je v dvorani, mladi in stari pari so bili ena duša in srce. Zagrenjenega in kislega obraza ni bilo med veselečo se množico, vse je bilo nasmevano, razigrano, dobre volje in lahko bi rekel celo razneženo. Ljudje se niso naveličali plesati, če pa so se nekoliko utrudili, so se v prijetnem odkritem razgovoru zabavali ob mizah, ker na plesu so se srečali mnogi znanci iz vseh krajev naše zemlje, znova utrjevali svoje staro prijateljstvo in sklepali tudi nova poznanstva.

V takem prijetnem vzdušju so nočne ure brzo potekale in za mnoge je prišel prekmalu čas razhoda. Toda je že tako na svetu, da vse mine, toda lep spomin ostane in tudi jubilejni Slovenski ples bo ostal vsem v trajnem neizbrisnem spominu. V vsakdanjem življenju pa bo spet vsak na svojem mestu zvesto izpolnjeval svoje poklicne in življenjske dolžnosti, sebi v dobro in v korist svojcev, vedno pa tudi v dobro narodne skupnosti.

Zadnja pot spoštovanega soseda in vaščana

Bilčovs. — V zadnji številki Slovenskega vestnika smo že poročali, da se je ob prometni nesreči dne 17. t. m. smrtno ponesrečil vzorni gospodar kmet p. d. Pomoč v Bilčovsu. Še preden je rešilni avto dospel v deželno bolnišnico, je Avgust Safran podlegel hudim notranjim poškodbam. Drugi dan proti večeru so telesne ostanke tragično preminulega pripeljali z mrtvaškim avtom na dom žalosti. Veliko ljudi iz vasi in okolice se je zbralo in z žalujočo Pomočevo družino v tihem molku pozdravilo svojega dragega očeta, soseda in prijatelja. V do-

beznijo in razumno vodil svojo domačijo. Ob vsakem času pa je bil radevolje pripravljen tudi pomagati vsakemu, ki se je na njega obrnil za pomoč. Neštevilni občanom je bil dober tolažnik in dober svetovalec.

Toda tudi za javno življenje in delovanje je našel vedno čas ter se mu v zavesti, da koristi skupnosti, zavestno posvečal. Kot vseskozi zaveden slovenski človek je v občinskem odboru nad trideset let zastopal koristi slovenskih občanov na najrazličnejših področjih. Dolga leta je bil občinski odbornik in več let tudi podžupan. Da je združništvo koristna ustanova, se je dobro zavedal, zato je samoumevno, da ga je naša domača Hranilnica in posojilnica štela med poštovane člane in odbornike. Dolga leta je bil tudi cerkveni ključar in cerkveni odbornik.

S posebnim veseljem in zavestno se je pokojni oče zanimal in prizadeval tudi za našo prosvetno dejavnost. Kot član našega prosvetnega društva »Bilka« je sodeloval pri mnogih prireditvah, pred leti pa je bil tudi zborovodja društvenega pevskega zbora. Prav posebno je ljubil glasbo, obvladal je vrsto instrumentov in bil vedno pripravljen svoje prirojene sposobnosti, s katerimi si je osvojil instrumentalno znanje, staviti v službo skupnosti in je z glasbenimi komadi vedril in razveseljeval tudi druge. Najbolj ga je veselilo, če je bil v vrstah naših pevcev ter z njimi ubrano in navdušeno prepeval. Še na večer pred nepričakovano tragično smrtjo je veselo prepeval v krogu svojih dragih domačih. Vse te vrline so lastnosti, ki govorijo o liku njegovega lepega značaja.

Naš pevski zbor se je od dragega pokojnika na domu žalosti in ob odprtem grobu poslovil z ganljivimi žalostinkami. Naj bo dragemu našemu sovaščanu, sosedu in dobremu tovarišu domača zemlja lahka, mi pa ga bomo ohranili v lepem spominu kot svetel zgled, da ostanemo zvesti lepim idealom, kakor jim je bil pokojni zvest vse življenje.

BISTRICA

PRI ŠT. JAKOBU V ROŽU

V četrtek minulega tedna smo se na šentjakobskem pokopališču za vedno poslovili od naše prerano umrle sovaščanke gospe Marije Lesjak, p. d. Tobačičeve matere.

Pokojna mati je bila v vsej okolici zelo priljubljena. Bila je vedno dobre volje in ni zgubila svojega prijetnega humorja niti po najbolj bolečih udarcih, ki jih je doživela v svojem trudopolnem življenju. Mučna bolezen, na kateri je trpela in je tudi z vsemi sodobnimi medicinskimi sredstvi opremljeni in izkušeni zdravniki v bolnišnici v Celovcu niso mogli ozdraviti, jo je iztrgala iz srede svojih dragih, s katerimi je živela v najlepšem soglasju in za katere je z vso prizadevnostjo ter toplim materinskim čutom delala in skrbela do zadnjega.

Hčerkam, vnučkom in ostalim svojcem, ki so preminula v globoki žalosti in s solzami v očeh spremljali na njeni zadnji poti, je nehalo biti dobro materino srce. A tudi mi, ki smo pokojno mater Marijo Lesjak poznali in radi imeli, jo bomo pogrežali in ohranili v lepem spominu.

VOGRČE

V sredo dopoldne smo na pokopališču v Vogrčah položili Šulnova mater Ljudmilo Miklin k večnemu počitku. Pri vseh spoštovanih Šulnova mati je dosegla starost 66 let. Pred nedavnim bi ji nihče ne prisodil, da so ji dnevi življenja že štet. Šulnova mati je bila vedno duševno prožna in sveža, izobražena ter je bilo z njo lahko razgovarjati o najrazličnejših vprašanjih, ki zadevajo današnji svet, razen tega pa je imela kot narodnozavedna žena zdravo in iskreno razumevanje za prizadevanje koroških Slovencev, ki se borijo proti krivici in grdemu raznarodovanju in potujčevanju, posebno naše mladine. Za ohranitev slovenskega življa na Koroškem je pokojna mati vsak čas zastavila ves svoj vpliv in sposobnosti.

Kot kmečka žena je poznala težkoče in stiska kmečkega stanu, posebno našega malega in srednjega slovenskega kmeta, ki je često prejemal le droblino ali pa še teh ne, z obložene mize onih sovrstnikov, ki so jim bili pri kmetijskih ustanovah bolj naklonjeni. Marljivo delo in skrb ji je bil delež ves čas življenja, kljub temu pa je kot mati z vsemi vrlinami slovenske žene delila dobroto na vse strani. Pokojna Ljudmila je bila po svojem značaju bogata vseh vrlin pristne slovenske koroške matere.

Vrata v njeno domačijo so se vedno na stečaj odprla, kadar je kdo potrkal; odprta pa so bila vedno tudi za razgovore in sestanke naših narodnih organizacij. Velikokrat so se naše organizacije v kakršni koli zadevi obrnile nanjo za sodelovanje in nasvete. Ljudmila nikdar ni odrekla, vedno je z veseljem storila svoje najboljše. Doma je bila iz znane Poltnikove družine na Bistrici.

Pogrebni svečanosti se je udeležila velika množica žalnih gostov iz vasi in okolice, prišli pa so seve tudi sorodniki iz vseh krajev. Pogrebne obrede je ob asistenci dekana Srienca opravil župnik Zaletel, nato pa je domača zemlja za vedno zagnila telesne ostanke blage pokojnice. Pokojna Ljudmila naj počiva v miru, mi pa jo bomo ohranili v častnem spominu, dočim žalujočim svojcem izrekamo naše iskreno sožalje.

Šola za bolniške strežnice v Beljaku

Prejšnji petek so v Beljaku odprli novo državno šolo za bolniške sestre — strežnice. Teoretični in praktični pouk na šoli traja tri leta. K prvemu tečaju, ki se je začel prejšnji teden, se je prijavilo 21 deklet.

Hude opekline vsled neprevidnosti

Z gorečo cigareto ali prižgano pipo nikakor ni priporočljivo na večer legati v postelj, ko je človek že utrujen in zaspan. Taka nepremišljena dejanja se rada hudo maščujejo in marsikdo je takšno neprevidnost že drago plačal. Več se jih je zaradi dimskega plina tudi zadušilo, ki so pri kaenju v postelji zaspali. Pred nedavnim je v Čajni tudi priletni rentnik Blaž Rauter še kadil pipo v postelji in ko je zadrimal, mu je padla iz ust, postelj pa je zaradi flegme tobaka zajela ogenj. Rauterja so s hudimi opeklinami na hrbtu, prsih in na obrazu prepeljali v deželno bolnišnico v Beljak.

POTUJOČI KINO SPZ

predvaja II. del slovenskega filma Vesna „NE ČAKAJ NA MAJ“

v nedeljo, dne 29. januarja ob 14.30 uri pri Kovaču na Obirskem,

ob 19.30 uri pri Škorjancu v Banji vasi pri Št. Lipžu.

KOLEDAR

Petek, 27. januar: Janez
Sobola, 28. januar: Peter
Nedelja, 29. januar: Francšek
Ponedeljek, 30. januar: Martina
Torek, 31. januar: Peter
Sreda, 1. februar: Ignacij
Četrtek, 2. februar: Svečnica

OBVESTILO

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu

obvešča, da bo po sklepu seje Upravnega odbora

imela svoj

redni letni občni zbor

v četrtek, dne 2. februarja 1961 ob 9. uri v modri dvorani Doma glasbe v Celovcu.

CELOVEC

Nedavno tega je bivši celovski župan Peter Graf praznoval 75 letnico svojega življenja. Jubilar je svoj visoki življenjski jubilej obhajal pri najboljšem zdravstvenem stanju. Ob tej priložnosti je starega župana sprejel njegov naslednik Ausserwinkler in mestni svet, kjer mu je župan v imenu celovškega mesta čestital in se zahvalil za nesporne zasluge, ki si jih je v času svojega županstva pridobil za deželno glavno mesto.

Srednje veliko kmetijsko posestvo v okroju Beljak dam v najem. Interesenti naj se obrnejo na: Uprava Slovenski vestnik, Celovec — Klagenfurt, Gasometergasse 10.

Poklicna požarna bramba je lani preprečila veliko škodo

Tiskovni urad mestnega magistrata navaja statistične podatke v delovanju poklicne požarne brambe v Celovcu, iz katere je razviden velik narodnogospodarski pomen te zaščitne organizacije.

V minulem letu zaznamujejo skupno 104 požare, med temi dva velepožara, devet srednjih in 76 manjših požarov, razen tega osem gozdnih, tri dimniške in šest kletnih požarov. Pri vseh teh požarih je požarna bramba izvedla gasilne akcije. S svojo odlično opremo je v minulem letu izvedla tudi 91 tehničnih pomožnih akcij. Enajstkrat so klicali požarno brambo pomotoma, v dveh primerih pa zlohotno.

mači hiši so dragega pokojnika položili na mrtvaški oder.

Ogromna množica žalnih gostov je v petek v veličastnem sprevodu spremljala Avgusta Safrana na njegovi zadnji poti na domače pokopališče, kjer smo ga izročili materi zemlji k večnemu počitku. Tako velike udeležbe na pogrebnih svečanostih naša vas še ni videla in ta množica žalnih gostov je nesporen dokaz, kako zares je bil rajni Pomoč pri vseh priljubljen in spoštovan.

Kondukt je vodil kanonik Zechner ob asistenci pokojnikovega sina Rudolfa Safrana, župnega upravitelja v Ziljski dolini in še 12 drugih duhovnikov. Na pogrebnih svečanostih so bili zastopani občina, požarna bramba, Hranilnica in posojilnica, naše Slovensko prosvetno društvo »Bilka« s pevskim zborom in številnimi člani.

Pokojni Pomoč je bil po svojem poklicu vzoren in vesten gospodar-kmet, ki je z lju-

Kot vzroke požarov navajajo v dveh primerih požig, v 42 zaniknost, v 18 primerih pa kratki stik. Gradbeni nedostatki so povzročili osem požarev, napačno postavljene kurilne naprave 6 požarov, trikrat so požare povzročile leteče iskre in strela. Največ požarov ugotavljajo v mesecih marec in december.

Pri požarnih nesrečah cenijo škodo na okoli 390.000 šilingov, računajo pa, da je poklicna požarna bramba preprečila nadaljnjo škodo v višini okoli 5.460.000 šilingov.

Klic „SOS“ rešuje življenja

Napredek elektrotehnike, predvsem pa ene izmed njenih vej — radiotehnike — je na začetku našega stoletja prinesel v pomorski promet pomemben preobrat: v utesnjene kabine takratnih parnikov so leta 1900 začeli vgrajevati prve, kar precej velike, a za današnje pojme dokaj okorne — radijske oddajnike in sprejemnike.

Lahko si mislimo, kako smešen bi se nam zdel danes »pogovor« med dvema takratnima ladijskima radiotelegrafistoma: iz operaterjeve kabine je bilo slišati močno prasketanje isker, ki so preskakovale v aparatu, sam telegrafski oddajnik pa so pomorščaki v šali imenovali tudi »stroj za drobljenje kamenja«. Pač primerjava, ki je nastala zaradi »hrupnega« delovanja radijske aparature. Vsi ti oddajniki so delovali na približno istih valovnih dolžinah, tako da je bil pogovor — če tako lahko imenujemo prej omenjeno prasketanje — mogoč samo med dvema ladjama hkrati ali pa med ladjo in pristaniščem. Ostali so morali čakati na ugodno priložnost, da so v premoru vskočili in začeli oddajati svoje poročilo. To čakanje je moralo biti vseka-

klic na pomoč, kadar se je kje na morju ponesrečila kakšna ladja: to naj bi bili — kajpak izpremenjeni v pike in črte Morsejeve abecede — črki CQ. Takšen poziv je ladijski telegrafist lahko poslal v eter samo z dovoljenjem kapitana ladje in vsak poziv »na lastno pest« so strogo kaznovali.

Pri uporabi omenjene kratice CQ pa so se kaj kmalu pojavile razne nevšečnosti; ta kratica je namreč na železnicah — ki tudi uporabljajo telegraf kot sredstvo za zvezo — pomenila »splošno pazljivost«, telegrafisti pa so po večini prišli na ladje neposredno z železnice. Zato so se sporazumeli, da bodo omenjenemu klicu na pomoč dodali še črko D (detresse — nevarnost, nesreča, nezgoda). Kratica za poziv na pomoč se je poslej glasila CQD.

„Baltik“ reši „Republiko“

Prvič so klic na pomoč CQD uporabili na ameriški ladji »Republika«, ki se je po trčenju s »Florido« začela potapljati; skozi njen razparani bok je naglo drla voda. Kapitan ladje se je sicer nekaj premišljal in ni hotel dati dovoljenja za klic na pomoč, telegrafist pa je uvidel, da je ladja izgubljena, saj je začela voda vdirati že v njegovo kabino. Kar na lastno odgovornost je začel nepretrgoma oddajati klic CQD... CQD... Ko mu je voda zalila električno centralo na ladji, je aparaturo priključil na zasilno baterijsko napajanje. Presledki med njegovimi klici na pomoč so postajali vedno daljši, saj je moral varčevati z električno energijo izrabljenih baterij. Po nekaj ur trajajočem klicanju na pomoč pa mu je vendarle uspelo opozoriti nedaleč vstran vozeči »Baltik«, ki je res prihitel na pomoč ranjeni »Republiki«. Tik preden se je potopila razbita ladja, je »Baltik« rešil potnike in moštvo »Republike« in jih spravil na svoj krov.

Omenjeni klic na pomoč so pozneje tolmačili takole: C — Come (pridite), Q — Quick (hitro), D — Danger (nevarnost).

Dve leti zatem — leta 1906 — pa so se spet sestali zastopniki pomorskih družb in pomorščakov, ki so ugotovili, da je v radijski službi, posebno pri pošiljanju klica CQD, še vedno mnogo pomanjkljivosti. Zato so nemški delegati na tej konferenci predlagali, naj bi bil poslej klic na pomoč sestavljen iz črk SOE. V razpravi o tem predlogu pa se je pokazalo, da je sporna zadnja črka te kratice — črka E. Ta črka namreč pomeni v Morsejevi abecedi samo piko, pika pa je zelo kraten znak in jo je lahko preslišati oziroma se lahko izgubi. Zato so kot zadnjo črko v novem klicu na pomoč določili črko S in tako smo dobili znani — SOS. To kratiko pa si tolmačimo takole: S — Save (rešite), O — Our (naše), S — Souls (duše); torej — rešite nas!

Poslej je klic SOS iz leta v leto reševal

mnogo človeških življenj; samo v letih 1909 do 1914, so po odposlanem klicu na pomoč rešili 6000 ljudi s ponesrečenih ladij!

Reševalci pri radijskih aparatih

Potem pa so — po sklepu konference 1929. leta — uvedli na vseh ladjah dežurno službo za prvo pomoč. Ladje so opremili s sodobnejšimi radijskimi napravami, ki so avtomatično sprejemale ali oddajale opozorilni klic — dvanaest črtic — kot predklic in s tem opozarjale telegrafiste, da je nekje sredi brezmejnega oceana ladja, ki se potaplja in v smrtni agoniji kliče na pomoč z znakom SOS. V takšnem primeru je dežurni radiotelegrafist na vsaki ladji v bližini vključil redno radijsko postajo in je poiskal iz vrveša raznih piskajočih morsejevih znakov valovno dolžino ponesrečene ladje. Le-ta je v določenih presledkih oddajala svoj položaj in tako so ji druge ladje lahko prihitele na pomoč.

ZAKAJ OD LEVE PROTI DESNI?

Ko se v šoli prvokrat učimo pisati, nikomur niti na misel ne pride, da bi poskusil pisati v drugo smer kot običajno, to je da ne bi pisal od leve proti desni. Da pišemo tako, se nam zdi nekako samo posebi umevno. Pa tudi sicer delamo skoraj vse v tej smeri: rišemo, vlečemo črte, barvamo. Pri tem pa sploh ne pomislimo, zakaj prav v tej smeri in ne drugače.

Ljudje niso vedno pisali v to smer, kot pišemo danes. Evropejci smo prevzeli črke starih Latinov, ti pa si jih tudi niso sami izmislili, ampak so jih prav tako dobili od nekega drugega starega naroda — od Etruščanov. Etruščani so takrat pisali v prav nasprotno smer od današnje; pisali so od desne proti levi. Kdo ve, zakaj se ta smer pisave Latinom ni zdela prikladna in je niso sprejeli hkrati s črkami. Kljub temu pa se menda niso mogli kar odločiti, da bi jo povsem spremenili in začeli pisati tako, kot pišemo danes, ampak so ubrali nekako srednjo pot: začeli so pisati v obeh smereh, enkrat v eno, enkrat v drugo! Prvo vrsto so napisali od leve na desno, drugo od desne na levo in tako naprej. Take-mu načinu pisanja pravimo danes »bustofredični« način, kar pomeni, da je podobno oranju zemlje. Saj orač res tako orje njivo: brazdo reže v eno smer, ko pa pride na konec njive, plug obrne in orje spel nazaj v nasprotni smeri.

Tako »bustofredično«, danes seveda ne piše nihče več. Pa tudi stari Latini so pozneje opustili ta malce zapleteni način pisave in so začeli pisati vse vrste od leve na desno. Za njimi so prevzeli to smer pisave skoraj vsi narodi po svetu.

Zanimivosti iz znanosti IN TEHNIKE

Pa, ki se vleče od Mehike skoraj 800 kilometrov daleč čez Tihi ocean, je pravcati raj za ribiče. Ne le, da je tam izredno veliko rib, tudi izredne velikosti dosežejo, velikosti, ki jih sicer poznamo le v ribiških lažeh. Tako so tam našli na mečarice, ki tehtajo skoraj poldrugo tona in so desetkrat večje kot mečarice le malo bolj proti severu. Tudi alge dosežejo nenavadne velikosti in se njihova stebila vlečejo po trideset metrov globoko ter dosežejo tudi po meter v premeru. Se do danes niso z gotovostjo uganili, kaj je vzrok temu biogostanju. Nekateri mislijo, da so v vodi posebne snovi, ki bi mogoče vplivale tudi na rast človeškega telesa.

*

Nekateri ljudje so na mraz tako občutljivi, da se pod mrzlim tušem onesvestijo. Zaradi tega se tudi daga, da utonejo v premrzli vodi. — Raziskave teh primerov še niso povsem pojasnile in zato še danes ne vemo, ali so ti ljudje žrte kakšne napake v toplotno-regulacijskem mehanizmu našega telesa ali so alergičnega izvora.

Zemlja se vrti vedno bolj počasi

Med mednarodnim geofizikalnim letom so učenjaki na raznih delih sveta merili spremembe v hitrosti vrtenja našega planeta okrog lastne osi. S pomočjo podatkov, ki so jih dali umetni sateliti, so lahko potrdili že znano dejstvo, da se Zemlja vrti vedno bolj počasi in da čas, v katerem se enkrat zavrti okrog sebe, to je dolžina dneva, postaja vse daljša. Čeprav znaša to zaviranje v njenem vrtenju samo delček sekunde na leto, je v zadnjih deset tisoč letih znoslo celi dve uri.

kor zelo »zanimivo«, še zanimivejša pa bi moralo biti opazovanje, kako se križajo radijski valovi — kajpak, ko bi bili vidni — kadar so na priliko oddajali po štirje ali še več telegrafistov hkrati!

CQ in CQD — predhodnika današnjega SOS

Že po nekaj letih — leta 1904 — je nastala v »etru« nad morjem takšna gneča, da je postalo nujno, z nekimi določili urediti to nemogoče stanje v radiotelegrafiji. Res so se zbrali zastopniki več držav in so se sporazumeli v tem, da so ladijskim telegrafistom odkazali določene valovne dolžine, ki jih drugi niso smeli uporabljati. Hkrati pa so na tej mednarodni konferenci prvič določili tudi poseben pozivni znak, ki bi veljal kot

Korenine

Dobrica Ćosić

Djordje gleda v temo in seno žušti od njegove drhtavice. Strah ga pofiska vse globlje in globlje v seno, potem pa se v strahu, da ga ne bi slišali vojaki, ki se prepirajo s Simko, jo zmerjajo in grozijo, da jim bodo vse požgali, umiri, negibno odreneni. Hitro diha v basu in sovražstvu do Aćima, ki je z novo glavo dihala ves, hišo, sebe, vse. Ali je to tista huda nesreča njihove hiše, ki jo je slutil ves čas od božičnega večera? Ali ga more doleteti še kaj hujšega in bolj črnega? Tudi v ječo ga lahko odženejo. On se ni nikoli upiral oblasti. Zakaj naj bi plačeval očefove grehe? Glava ga boli: zdi se mu, da se bo razletela na kosce. Poginil bo tukaj v senu kakor podgana. Pod njim lačni konji topotajo in udarjajo s koleni ob prazne jasli.

Opoldne Nikola razgrne seno in mu poda krožnik s sirom in kruhom.

„Nočem!“ Vse se mu upira.

„V hiši ni vojakov. Menda bodo odšli. Jutri bo pop Velikič ohrapel od samih večni mir in pokoj. Če bo tem slepcem zaračunal zadušnice, ga obesim za kuto pred njegovo trgovino.“

„Daj, ne bledil Ali ve Aćim, da sem... bil pijan?“

„Cela vas ve, da si se malo poveselil v trgu. Saj imaš tudi prav. Kmetje, brezumneži, naj jedo kroglice.“

„Pojdi, pokliči mi Simko!“

„Še vrbci bodo pobegnili iz Srbije. Ljudje bodo s slabim mesom povsem zasmradili zemljo.“

Za Nikolom pokljajo podstrešne stopnice. Tudi to mrho bo vrgel iz hiše. Iz njegove hiše je naredil hajduški brlog. Hrani razbojnika, in kdo ve kakšno nesrečo mu ta pripravljala. Stopnice spet zapokajo in ko Djordje vidi, da si Simka z robcem briše solze, mu prekipi jeza:

„Ne cmeri se! Večer te ne sme najti na mojem dvorišču. Izgubi se za zmerom... kamor znaš!“ Zakaj ga tako gleda? Smehlja se, psica. „Ali čakaš, da bi še mene zvezanega odpeljali v Palanko? Da me obsodijo na težko ječo?“

„Takih niti na težko ječo ne obsojajo!“

„Žal ti je...“

„Tvojemu očetu gre za glavo, ti pa...“

„Kje je Mijat, vprašam.“

„Meni nič mar.“

„Pa Tola?“

„Sam veš, ni kakor ti.“

Djordju obnemorejo tudi oči.

„Pijanega te varujem in skrivam... Ko sem nora. Lezi tu in molči!“ Kakor da ga hoče zadušiti, naglo nametne seno na odprtino in zdirja dol po stopnicah.

On hoče zavpiti „da te ne vidim več v hiši“, toda iz teme se naglo spet nagradi strah vanj. Simka ga lahko izda in ovadi vojakom! Nihče ne more vedeti, da je to storila ona. Ali naj zbeži? Kam? Kje se more skriti? Huje je, če beži. Pošteni ne bežijo. On ni kriv. Nikakršne zveze nima z očetovo politiko. Lahko poplača z glavo, ker je hodil agitiral za očeta. Začne odgrinjati seno: odšel bo h glavarju na okraj in izjavil, da nima ničesar opraviti z očetovim hudodelstvom. Izvleče se iz sena, vstane, tema se mu v valovih zaganja v oči in mu napolnjuje

glavo, in onemoglo se zvali na kup travniške otave, zakaj kot edini možki v vasi je danes skrit v senu, slaboten, strahopelec... Vsi vedo. Tudi ona je rekla.

Zavest mu zbere vpljite in tarnanje žen:

„Ničvredneži bogataški! Joj, požeruh!“

„Vi ste nam izpraznili hišo!“

„Kdo nam bo hranil sirotice s kruhom?“

„Tvoj Aćim je poslal sina v trg popivat, naše moške pa je pogal v grobi!“

„Kje imaš moža?... Skrila si Djordja, jaz pa... moj pa, moj pa...“

„Udari jo z vilami!“

Djordje pozna žene po glasu in po njih spoznava, kdo je padel. Sliši Simko zatarnati, in misel, da bi šel dol in branil ženo, naglo zamre v strahu in še nečem.

„Zažgimo mu hišo! Naj zgori katičevsko gnezdo!“

„Vzemi slamol!“

„Daj ogenj!“

Z okna zleti steklo.

„Ne dotikaj se Simke, zakoljem te!“

Spozna Nikolov glas.

„Udari tudi tega brezbožneža!“

Čeprav je Djordje onemogel, se naglo, kobacaje, zavleče v seno in zatlači sam sebe. V njega se zarine še nekaj ženskih krikov, hrup se odmika, in pozneje raztrga večerno tišino zateglo žalovanje vdov. Njemu pa se zdi, da vsi tarnajo nad njegovo usodo. On je najboljši nesrečen v Prerovem. Tako zelo mu je žal samega sebe, da se ne zna niti jokati: nocoj mora uresničiti svoj sklep.

Ko se je stemnilo, se spusti s podstrešja, nikjer svetilke, samo tarnanje je slišati, stopi v kuhinjo, Simka zakašlja. Otiplje jo v temi, zgrabi jo za nadlakte, sikaje:

Družinska kmetija pred nujnimi in pomembnimi odločitvami

Na nedavnem zasedanju Organizacije evropskega kmetijstva (CEA) v Bruslju je znani švicarski agrarni ekspert prof. Howald načel vprašanje sedanjosti in bodočnosti družinske kmetije v Evropi. V svoji tozadevni razpravi je ugotovil, da stiski, v katero je v Evropi zašla družinska kmetija, nista toliko kriva premajhnost družinskih kmetij in slaba rentabilnost zaradi prevelikega bremena, ki ga ji nalaga mehanizacija, temveč da je tej stiski vzrok predvsem dejstvo, da je proizvodnja družinske kmetije še vedno urejena enako, kot je bila pred 20 in več leti. Zaradi tega mora družinska kmetija iskati nove oblike življenja in ureditve proizvodnje in sicer take, ki bodo odgovarjale novim pogojem in razmeram, ki obdajajo družinski kmečki obrat in ki posegajo v življenje na njem.

Nove oblike življenja in ureditve proizvodnje na družinski kmetiji — je dejal prof. Howald — obstojajo v glavnem v ostviritvi takih pogojev, v katerih bo zmogljivost delovne sile na kmetiji v skladu z njeno proizvodnjo. Treba je stremeti za takimi oblikami proizvodnje, ki bodo omogočale, da razpoložljiva delovna sila (družina, vprežne živali in stroji) ne bodo preobremenjeni s sezonskimi opravili proizvodnje, temveč da bo delo enakomerno razdeljeno čez celo leto. Tu gre v glavnem za dve skupini oblik. Na večjih družinskih kmetijah za poenostavitve proizvodnje, na manjših kmetijah pa za izpopolnitev proizvodnje s tem, da dajo male kmetije intenzivnejšim panogam proizvodnje kakor n. pr. vrtnarstvu, jagodičarstvu, perutninarstvu in vzreji pujskov več povdarka, kakor ga jim dajejo zdaj.

Važen faktor v iskanju novih oblik življenja in ureditve proizvodnje na družinski kmetiji je pravilno sodelovanje med očetom — gospodarjem in sinom — naslednikom na kmetiji. Nič manj kot to — je poudaril prof. Howald — pa je potrebno pro-

vaseh. Njihovo priporočanje in tolmačenje se vleče kot rdeča nit skozi vsa naša razglabljanja. Že delj časa sem se nam zdi, da je iskanje in uresničevanje novih oblik življenja in ureditve proizvodnje po naših vaseh in kmetijah ključ za naš obstoj na zemlji, ki smo jo podedovali po prednikih. Agrarna in socialna zakonodaja, kakršni sta v naši državi, nam ne bosta več prinesli

Ne napajajmo s premrzlo vodo, pa tudi s premlačno ne

Pozimi, ko pritisne mráz, se v običajnih hlevih večkrat zgodi, da dajejo krave manj mleka in da trpi živina na prebavnih motnjah. Večinoma tema pojavoma ni drugega vzrok kot voda, ki jo dobijo živali za napoj. Napajališča po naših hlevih so zelo različna. Zaradi enostavnosti po večini napajamo v hlevih iz korita. Bolj redka kot taka so napajališča na prostem ali pa umetna napajališča s tekočo vodo ob jaslilih. Nedvomno so za živino najboljša umetna napajališča ob jaslilih. Žival lahko pije, kadar je žejna, vedno pa ima tudi na razpolago svežo in čisto vodo. Pri napajanju živine pri napajališču na prostem pa se ob hudem mrazu, kakor ga imamo zadnji teden, lahko zgodi, da dobijo živali premrzlo vodo. Ta pa živini lahko enako škoduje, kakor ji lahko škoduje voda iz korita v hlevu, ki ga imamo zaradi mraza preveč zaprtega in se v njem voda preveč ogreje in osmradi.

Kakšne zahteve ima živina običajno do pitne vode? Voda je za živino pitna, če je čista, če ni toplejša od 14° C in ne hladnejša od 8° C. Mlačna voda nima prijetnega okusa in se zaradi tega živini upira. Poleg tega vsebuje premalo plinov, zlasti zraka. Premrzla voda pa povzroča prebavne motnje, katerih nevarnost je toliko večja, čim bolj se temperatura vode približuje ledišču. Po taki vodi krave slabo prežvekujejo in se jim manjša apetit. Količina namoženega mleka pričenja padati. Če na hladno vodo nenavajeno živino delj časa napajamo s premrzlo vodo, je nevarnost, da zbolijo na prebavilih, zelo velika.

Res je, da se živina na mrzlo vodo tudi navadi, kakor se navadi tudi na odprt hlev, kjer temperatura niha kakor na prostem.

mного takoimenovanih dobrot, zlasti ne takih, da bi na svojih kmetijah lahko shajali z zastarelimi in preživeli oblikami življenja in proizvodnje. Nasprotno. Ravno sedanjí novi val podražitve, ki ga je sprožilo novo leto, nam kaže in nas znova opozarja, da z dosedanjimi oblikami življenja na vasi in ureditve proizvodnje pridelani kmečki šiling zgublja svojo vrednost in bomo le-to zvišali samo, če bomo stopili na sodobnejšo pot proizvodnje in življenja na družinski kmetiji in na vasi, na pot, kjer bomo ali s poenostavitvijo proizvodnje znižali proizvodne stroške na kmetiji ali pa — kar velja za manjše kmetije — z izpopolnitvijo dosedanje proizvodnje z intenzivnimi panogami povečali produktivnost našega dela.

To vendar ne pomeni, da živino lahko napajamo s poledenelo vodo, če stoji živina drugače v zaprtim in toplem hlevu. Tu je treba previdnosti, kajti žival ni prilagojena na mráz in zato je vsak prehlad njenih organov njenemu zdravju lahko nevaren.

V zaprtih klevih se torej pri napajanju držimo načela, po katerem bomo živini dali tako vodo, ki ji najbolj prija. Ne premrzle in tudi ne premlačne in postane.

Zakaj si perutnina puli perje

Puljenje perja pri perutnini je neke vrste bolezen. Povzroča jo neharmonična razdelitev ali celo pomanjkanje nekaterih rudninskih snovi in vitaminov v krmi. Te snovi so kalcij, mangan, kobalt in razni vitamini. Dovolj je, da prične s puljenjem ena sama kokoš zaradi pomanjkanja navedenih snovi. Druge ji sledijo takoj, čeprav njihov organizem še ne čuti pomanjkanja določenih snovi. Nastane pač neke vrste psihoza za puljenje, ki se razširi na ves kokošnjak. Človek si že misli, da je priča kaki nalezljivi bolezni.

Kokošim podajamo kot zdravilo proti tej prenosni bolezni predvsem tako hrano, ki vsebuje dovolj rudninskih snovi in vitaminov. Če tega ni, dodajamo hrani jedilno sodo (natrijev bikarbonat), lesni pepel, kreda ali klajno apno, vrh tega vsaj nekaj zelene krme (ostanke solate, zunanje liste zelnatih glav, zrezano korenje, radič ali podobno). Dobro je pomešati med običajno krmo včasih tudi nekaj mleka. Kokoši se bodo odvadile pulja le počasi, najteže pa liste, ki so se pričele puliti zaradi neke vrste psihoze. Zaradi tega se bo tudi zmanjšala nesnost kokoši pa tudi njihova teža. V nekaterih kokošnjakih se to ponavlja leto za letom. Tam moramo zboljšati hrano že decembra, januarja in februarja. Tako zanesljivo preprečimo množični pojav puljenja. Pozneje si že same kokoši poiščejo boljšo hrano zunaj na paši.

Puljenje perja sliči pojavu „kanibalizma“ (medsebojnega žrenja) pri kokoših, ker primanjkuje njihovemu telesu razen rudnin še živalskih beljakovin. Zato dodajamo h krmi krvno, mesno ali kostno moko. Še boljše pa je izpuščati kokoši na tekališča ali vrtove.

Puljenje perja in kanibalizem se pojavljata največkrat tam, kjer so kokoši preveč zaprte v kurnikih. Ranice, ki se zaradi tega pojavljajo običajno na hrbtih kokoši, je pa dobro razkužiti s hipermanganom, lizolovo raztopino, ali grugimi razkužili, da preprečimo morebitne okužbe po raznih klicah in seveda gnojenja. Dobro jih je tudi potrositi s sulfamidnim ali penicilinskim praškom.

73 milijonov šilingov odškodnine za točo

Avstrijske zavarovalnice proti toči so lani na odškodninah izplačale 73 milijonov šil., dočim so na zavarovalninah prejele le 68,8 milijona šil. Število proti toči zavarovanih kmetij znaša 117.600, kar pomeni, da je približno ena četrtina avstrijskih kmetij zavarovana proti toči.

Cene in vališča enodnevnih piščancev

Letos so cene piščancev in mladih kokoši določene kakor sledi:

nesortirani enodnevni piščanci	šil.	5.50
sortirane piške	„	10.50
sortirani petelinčki	„	2 — 3
mlade kokoši	„	30 — 40

Enodnevni piščanci iz priznanih vzrejalšč in razmnoževališč so lahko nekoliko dražji. Piščance in mlade kokoši pa prodajajo:

LEGHORN:

Rittershaus Xnne, Wiesenhof, Sekira, p. Ribnica.
Pleiffer Pavl, Suha pri Vernberku
Wollin Tomaž, Celovec, Feschnigstr. 108

BARRED ROCKS:

Zuber Franc, Celovec, Auer-v. Welsbachstr. 17
L. u. R. Boehm-Bezing, Farchenhof, p. Celovec 2

WHITE ROCKS:

L. u. R. Boehm-Bezing, Farchenhof, p. Celovec 2
Th. u. G. Weidlitich, Tinsko polje 10, p. Tinje
Wollin Tomaž, Celovec, Feschnigstr. 108

NEW HAMPSHIRE:

Kobentar Oto, Celovec, Luitpoldweg 4

RHODELANDER:

Hanko Ferdinand, Zihpolje
Pleiffer Pavl, Suha pri Vernberku

ITALIANKE:

L. u. E. Prskawetz, Polana pri Bistrici v Rožu
Valinice pa je imajo: Breuer Vilma, Čajna, Hattenberger Neža, Področica, dr. Mary Walter, Pli-berk in Reinprecht Engelbert v Sinči vasi.

Naročimo gozdne sadike

Za vigredno pogozdovanje bo na Koroškem le okoli 8 milijonov gozdnih sadik na razpolago. Kdor si hoče zagotoviti dobre gozdne sadike, jih mora najpozneje do 28. februarja naročiti pri okrajnih gozdnih inšpekcijah ali krajevno prislojnih gozdnih nadzornih postajah. Cene sadik so naslednje: smreka 300 do 350, smreka presajenka 430 do 560, macesen 330, beli bor 220 in jelka 570 šil. za 1000 komadov.

stovoljno združevanje družinskih kmetij v skupno proizvodnjo in delo.

Tako prof. Howald, eden največjih agrarnih ekspertov Evrope. Njegovo mnenje in presojo položaja na naši vasi in težav, na katerih bolehajo in hirajo naše družinske kmetije, samo lahko podpisemo in priporočamo. Saj smo že večkrat tudi mi opozorili na podobne potrebe po iskanju in uresničevanju novih oblik življenja in ureditve proizvodnje po naših kmetijah in po naših

„Jaz sem strahopetec, najslabši človek v vasi, pijanec sem, nič sem, kaj? Ti mi boš to govorila?“

Tako se je začelo, vse drugo pa se je zgodilo v blodnji. In dolgo je trajalo, preden se je ona ječeč privlekla na pot. Ne, on jo je izrinil na pot, vedel je to tedaj, ko je na konju zdirjal skozi vas in obstal na polju, daleč od vasi, ne, konj je sam mahoma obstal, prestrašen od tišine med zvezdami in zledenelo belino. Zebe ga v roke in začutil je, da so mokre in lepljive. Ve, zakaj, pa požene konja v skok čez sneg in polje.

... Ječar Raka odrine vrata, ne more stopiti v ječo, prepolno Prerovčanov, pa pomoli samo glavo vanjo in pokliče Ačima, naj pride ven.

„Ali vam nisem pravil, ljudje, da bodo njega izpustili!“ zavpije iz kota najbolj ozlovoljeni Prerovčan.

Ačim se zdrzne, srepa in vprašujoče pogleda ječarja; njegov obraz in glas ničesar ne govorita, potem se obrne k tistemu, ki je zavpil: ta si grize ustnice in grozi z glavo, zajokal bo od jeze, ker so mu oči zadržane s solzami, pred umiranjem pod brestom bi si ne bil upal tako ugrizniti Ačima, in Ačim se kakor razpet in obešen na ječarjev ukaz in žalitev fistega, ki grozi z glavo in s solzami, dolgo majo, in zmeden, spotikaje se ob ljudi, ki ležijo, komaj pride ven na ozki hodnik ječe.

„Ukazano mi je, naj te zvežem, očka Ačim,“ pobito reče ječar s ključavnico v rokah. „Oprosti, državni službenik sem, moram. Ti boš spet tisto, kar si bil.“

„Vežil!“ zavpije Ačim, da vsi slišijo.

Ne boj se, h glavarju te peljem.“

„Ti se boj, ječar, jaz se ne bojim!“

Z rokami na hrbtu, v spremstvu biriča s puško čez ramo, namrščeno ponosen gre čez trg, podrsavajoč po

snegu, popackanem z govnom. Iz kavarne, prodajalen in delavnic pritekajo ljudje, da bi ga videli, in šepetaje kličejo sosede. Ačim še bolj predrzno naredi trd vrat, človek je, toda ne malopridnež ne tepec, to pa so smrdljivi škrici, ki živijo od kmečkega znoja in hrbta, kramarji pokvarjeni, tudi vi ne boste dolgo pljuvali po tlaku, doživel bom še, da boste prosili kruha po vaseh, in stare motike boste klepali, da bi pošteno hranili otroke, sodrga mestna, gosposka; ko nisem bil zvezan, ste se mi vsi gologlavi klanjali do zemlje...

Bes prinese Ačima v pisarno, v kateri ga sede čaka okrajni glavar.

„Gotovo veš, zakaj sem te poklical. Govori.“

„Z menoj, uniformiranec, se ljudje ne pogovarjajo sede. Pljunem na tvojih sedem gumbov.“

„Minil je tvoj čas, očka Ačim. Zdaj si pod mojimi koleno.“

„Moj čas je bil in bo, tvoj pa ne bo dolgo trajal. Ponesnaži se mi v brado, če dočakaš mlado čebulo v Palanki.“

Glavar se prisiljeno nasmeje, toda od Ačimovega pogleda mu smeh mahoma zleti z obraza in bolj zamišljeno kot strogo reče:

„Ali slišiš, kaj razglašča zvon?“

„Vprašaj duhovnika,“ tiše reče Ačim; nekoliko se mu gabi bolni, jetični videz glavarja, ki mu modra uniforma smešna in klavarna visi na koničastih ramenih.

„Smrt razglašča. Štirje otroci so ostali brez očeta. Še ena žena je postala vdova.“ Govori tako užaloščeno, kakor da gre za njegovo ženo in otroke. „Domovina pa...“ opazuje, ali se Ačimu tresejo roke.

Ačim pomisli, da je umrl eden izmed ranjenih Prerovčanov, in ne more iztrgati besede iz sebe.

„Zakaj si ga ubil?“ Rumenkaste in goste obrvi so spremenile oči v dve svetlikavi črti. Roke dene na hrbet in se zgrbljen še bolj zmanjša.

Ačim razume in se spomni, kako je hodil po poledeneli gazi po prazni, v lok zaviti ulici, zanesen kakor mesečnik, in ni odgovarjal na pozdrave opankarjev in trgovcev. Samo po zidovih je videl lepak o Vukašinovi ženi in z ministrom hčerjo. Noge so ga same pripeljale v radikalsko kavarno „Orač“, na zidu je spet videl lepak, zastal je med vrati, prestrašen od gosto zasadenih miz, hotel se je hitro vrniti in zapreti vrata, da ga ne bi nihče videl, toda kakor ribo, ujeto na trnek, ga je potegnili noter izzivalno in krepko:

„Vstopi, prijatelj Ačim! Slišal sem, da si prišel, pa te čakam.“

Nekdo je vstal s stola in Ačim se je usedel brž za vrati. Ni verjel svojim očem: z roko, iztegnjeno v pozdrav, nasmejan, je šel k njemu... Menda ni ta, ni, pamet moja! Njegov nasprotnik pri volitvah, trgovec in liberalec Čakaranac mu je molil roko in govoril:

„Pozdravljen, Ačim!“

Ne boš več.

Cela kavarna je bila polna črnih kučem, skozi katere je nekam padal, dolgo, pa je zagmel iz tega mehkega črnila:

„Midva nisva prijatelja! Po volitvah ti prevrnem dimnik!“

Zavpil sem, vsi so slišali.

Ljudje so se smejali, kakor da se deske lomijo in koljejo, se je zdela Ačimu, v resnici pa se jih je samo nekaj, skrivaže obraze, hohnjavo nasmejalo.

(Nadaljevanje sledi)

VOZ TOPLOTE

Umazana cesta, ki se je v svetlobi električnih svetilk svetila tako, kakor da bi jo cestni pometači prejšnjo noč vso premazali z oljem, ki se je čez dan vpilo v tlak in se pomešalo z blatom, da je postalo še bolj temno, črno in spolzko v svojem oljnatem poblesku.

Kljuse Janča Mastna je leno stopalo v ojnica, ki so cvilele, da so se mimoidoči ozirali nazaj, in mlada gospodična se je na glas zjezila, ker jo je cviljenje zmotilo v lepi misli, ki jo je prav takrat hotela povedati mladeniču, ki je bil ves skrit pod kapuco modernega zimskega plašča.

„Ti konji“, je rekel, da bi pritrtil svoji družici, ki je stopicala ob njem v visokih, črnih čevljih in drobila po pločniku, kakor kokoš, ki zoba zrnje.

Starec na vozu se je počasi ozrl za odhajajočimi, oči so se utrujeno zavrtle v jamicah in kar nič se jim ni mudilo nazaj na svoje mesto. Znova je pogledal konja v njegov udrti hrbet, se kislilo, morda prezirljivo nasmešnil in čiknil skozi razredčeno vrsto zob.

„Slišiš?“ je vprašal kljuse, ki je na pol obrnilo glavo, kakor bi mu hotelo pritrčiti, da ga je razumelo.

Potem je Janč govoril sam s seboj in pihal sapo v svojo bodečo brado, ki jo je obrl samo ob nedeljah. Če pa je kdo povprašal po bradi, mu je hitro odvrnil: „Če me dlan srbi, jo pokrtičim po bradi.“ Istočasno pa je dvignil roko in začel krtačiti dlan, da je pela njegova brada kakor ročna žaga.

Z glavne ceste sta zavila na stransko pot, ki ni bila tlakovana, tudi žarnice niso svetile na vseh drogovi. Pot je bila vsa kotanjasta, voz se je stresal in pozibaval, da je starec čutil, kako se mu premešajo kosti v pasu. Ko je kljuse stopilo v luknjo, se je še bolj zmanjšalo v ojnica, da je starec imel občutek, da ga bo enkrat izgubil v eni izmed teh lukenj, preko katerih sta se pe-

ljala dvakrat na dan, zjutraj in zvečer.

Prispela sta do stare šupe, kjer je bil hlev. V temi je izgledal še kar čeden, vsaj obrisi so bili lepi. Ko pa je Masten prižgal 15-valno žarnico, se je odkrila vsa njegova revščina. Nekatere deske so bile še pobarvane. Pričale so, da je bila šupa zbita iz desk, ki so bile znesene od vseh mogočih vetrov. Na eni izmed njih se je še košatil napis „Vstop prepovedan“.

Starec je zlezal z voza počasi je stopil h kljusetu, se postavil predenj. Še preden ga je hotel pobožati, mu je kljuse naslonilo glavo na rame, kakor da bi hotelo odložiti del svojega starega telesa, ki je bilo že njemu samemu v nadlego.

Starec ga je pobožal in mu karajoče rekel: „Ali misliš, da te bom na stara leta pestoval? Ali ni dovolj, da sem pestoval svoje otroke? Toliko jih je bilo. Sedaj pa sem zopet sam. Še ti si mi ostal. No, pa kaj bi jadikoval, ko tudi ti nimaš drugega kot mene. Tako sva stara, da naju nihče več ne mara in skupaj bova ostala.“

Kljuse mu je od strani prhnilo v vrat, kakor bi mu hotelo pritrčiti. Potem je dvignilo glavo in se zagledalo v njegove oči.

„Dovolj sva napravila vse te dni,“ je rekel Janč in začel konja praskati pod brado, da je od lagodja priprl oči, iz katerih so se mu cedile neprestano solze, ki mu jih ni nihče brisal. Ob očeh sta bili vedno dve temni prog, ki sta bili vedno mokri.

„Dovolj sva napravila,“ je ponovil starec. „Že dva meseca ne delava drugega, kakor da voziva v mrazu premog in drva. Samo toploto voziva, nama pa je mraz.“

Konj je zopet naslonil glavo na njegovo ramo, kakor bi mu hotel pritrčiti. Na starčev suknjič sta padli dve sluznati solzi, ki sta po oguljenem in zamaščenem blagu hitro zdrsnili na tla. Nič več nista bili vredni, kot dva navadna steklena okraska za na vrat.

„Dosti je pestovanja,“ je rekel starec in

Na cerkvenem stopnišču so sedeli štirje berači, razcapani in pisani, kakor to zahteva njihov poklic. Prvi je bil nem, drugi gluhi, tretji slep, četrti hrom. Sonce jih je neusmiljeno žgalo, a niso se znojili, kajti le delo razgreje Sicilijanca.

Tedaj je iz cerkve prišel peti berač, pravi bebec, ki mu je — kakor Italijani pravijo — manjkalo kolesce in je bil očitno zadovoljen s svojo zaostalostjo. Režeč se, je sedel k ostalim na svoje stalno mesto. Vseh pet je zdaj čakalo na božji blagoslov, ki jim je dan za dnem padal v naročje v obliki zvenečega drobiža.

Prav ko so se razmajali zvonovi v zvoniku, je skupina turistov zapuščala cerkev.

HEINZ SCHARPF:

Berači

Pred portalom jih je vodič zbral in jim podal zgodovinski oris, nato so se tujci razgubili po stopnicah, ne da bi pogledali ali obdarovali berače.

Brž ko so se oddaljili, je gluhec dejal: „Si jih slišal, kako so zabiti.“

„Še zmenili se niso za nas“, je dodal nemi.

„Samo požrešnost in pohlepnost sem jim videl na obrazu,“ je ugotovil slepec.

Hromi se je razburil: „Najraje bi bergle za njimi vrgel!“

Peti berač je molčal. Idiotsko se je režal predse. V žepu je tiščal tisočlirski bankovec, ki ga je bil dobil od turističnega vodiča, da bi ga razdelil beračem pred cerkvijo. Naj mar daje denar gluhecu, ki ni gluhi, nememu, ki ni nem, slepcu, ki ni slep, hromemu, ki ni hrom! Ne, si je rekel, saj vendar nisem neumen.

začel spregati kljuse. Ojnice so z okovanimi deli udarile ob tla z zvokom starega železa. Potem je Janč stopil proti hlevu in kljuse je samo od sebe šlo za njim. Opa-zovalec bi bil prepričan, da je privezano na vrvi. Privezal ga je k jaslin in dal krmo.

Ko je konj začel zobati, mu je Masten dejal: „Pošteno se najej, da ne boš potem vse leto lačen.“ Kljuse je zobalo, prežve-kovanje pa je dajalo dojem ropotajočega mlinčka.

„Glej, da ne boš vso noč stal,“ je rekel Janč svojemu kljusetu.

Kljuse se je obrnilo nazaj, še kar naprej je lagodno prežvekovalo in ga gledalo, kakor bi mu hotelo reči: „Saj veš, da sem star in da stari konji spe stoje.“

„Že dobro,“ je odvrnil starec. „Naj bo pa tvojem. Jutri se zopet vidiva.“ Ugasnil je luč, temne sence so hušknile iz kotov, začele so se igrati po konjskem hrbtu, on pa je zobal, danes enkrat in jutri enkrat. Masten ni zaklepal vrat, ker je vedel, da mu konja ne bo nihče ukradel. Po kotanjah se je odzibal proti domu, v mislih govoreč

s kljusetom. „Vidiš. Veliko sva prevozila toplote. Nama pa je ni nič ostalo. V telo in srce naju zebe. stara sva.“

Tisto noč je divjal velik vihar, kakor je divjal že več dni prej. Tulil je nad strehami, koliba je pod njegovimi sunki strahovito ječala in poklekovala. Potem pa ji je hud sunek odkril streho, val vetra se je zaletel v odkriti hlev, s seboj je odnesel še tisto toploto, ki jo je nadihalo kljuse. Velik tram pa je omotil konja, ko mu je padel na glavo. Svežina zraka in burjasti veter sta ga kmalu spravila k sebi. Nič več ni zobal. Vso noč je tako stal in prezebal. Na njegovih redkih dlakah pa se je začelo nabirati ivje, sluzaste solze so mu začele zmrzovati in se nabirati v sive svečke.

Nekajkrat je dvignil glavo, kakor da bi prisluhnil v noč. Ni se poskušal odtrgati od jasli. Proti jutru je zaslišal korake, potem veselo pelje, ki se je bližalo po poti, ki je peljala mimo njegove staje. Napel je ušesa. Zahrzal je.

„Konj,“ je rekel nekdo izmed vesele družbe.

„Pojdimo pogledat,“ je rekel drugi.

Šli so, našli in videli kljuse, ki je prezebalo.

„Streho je odneslo,“ je rekel tretji.

„Kaj nam mar,“ je rekel četrti. „Saj ni naš.“

„Menda ga poznam. Neki starec je z njim pripeljal k meni drva in premog,“ je rekel peti.

„Pojdimo,“ je rekel prvi.

Potem so odšli, zopet so zapeli in nihče se ni več spomnil starca in kljuse, ki sta vse dni vozila v hiše toploto.

V Novak

MARK TWAIN:

Bessie IN PREVIDNOST

Mali Bessiji je bilo okoli pet let. Bila je dober otrok. Tudi ni bila lahkomišelnica, temveč pametna. Mnogo je razmišljala o vzrokih raznih pojavov in si prizadevala, da jih spravi v medsebojno zvezo. Nekega dne je rekla:

»Mama, zakaj je na svetu toliko gorja, trpljenja in žalosti? Kaj je temu vzrok?«

To je bilo lahko vprašanje in mami nanj ni bilo težko odgovoriti.

»To je v naš prid, otrok moj! Gospod nam v svoji modrosti in usmiljenosti pošilja te neprijetnosti, da nas kaznuje in da se pobojšamo.«

»Ali je ON tisti, ki nam jih pošilja?«

»Da!«

»Mama, ali nam pošilja ON vsa ta zla?«

»Da, draga moja, vsa ta zla nam pošilja ON. Niti eno zlo ne pride k nam po naključju. Vsakokrat jih pošlje ON, toda vsakokrat iz ljubezni do nas in da se pobojšamo.«

»Mar ni to čudno?«

»Čudno? Zakaj? O tem, če je to čudno, nisem še nikoli razmišljala, pa tudi nikdar nisem slišala, da bi se zdelo to komu čudno. Meni se je zdelo to vedno naravno in pravično, modro, najboljšo in najbolj dobrosrčno.«

»Mama, kdo je o tem prvi razmišljal tako kot ti? Ali si bila ti prva?«

»Ah, ne, otrok moj, mene so tako naučili.«

»Mama, kdo te je naučil?«

»Ah, res ne vem, ne morem se spomniti. Mislim, da moja mati — ali pa duhovnik. Pa to je nekaj, kar ve vsakdo.«

»Da, toda vendar se to zdi čudno. Ali je ON poslal Billyju Norrisu tifus?«

»Da!«

»Toda zakaj?«

»Najbrže zato, da bi ga kaznoval in ga pripravil do tega, da bi se pobojšal.«

»Mama, toda on je umrl, zato se tudi ni mogel pobojšati.«

»No, mislim, da je bil vzrok drug. Vsekakor pa vemo, da je bil razlog dober, naj je bil kakršnikoli.«

»In kakšen naj bi bil razlog, mama?«

»Ah, ti zastavljaš toliko vprašanj. Mislim, da je hotel kaznovati njegove starše.«

»Dobro, mama! Toda to ni pravično. Zakaj mora izgubiti življenje on zaradi njih, če se sploh ni pregrešil?«

»Ah, jaz tega ne vem! Vem samo, da se je to zgodilo zaradi nekega tehtnega, modrega in usmiljenega vrednega razloga.«

»Mama, iz kakšnega razloga?«

»Mislim — mislim, da je to bila božja sodba, da jih je hotel kaznovati zaradi neke njihove pregrehe.«

»Toda kaznovan je bil on, mama, ne pa oni! Ali je to pravično?«

»Vsekakor, vsekakor! ON ne stori ničesar, kar bi ne bilo pravično, modro in dobrosrčno. Ti teh stvari še ne moreš razumeti, draga, toda ko boš večja, jih boš razumela in boš spoznala, da so pravične in modre.«

Kratek premor.

»Mama, ali je ON povzročil, da je padla na tujca streha, ko je skušal rešiti neboljše starko iz ognja?«

»Da, otrok moj! Počakaj! Ne izprašuj me, ker tega ne vem. Vem samo to, da je storil tisto zadevo zaradi tega, ker je hotel nekoga kaznovati ali pa zaradi božje sodbe nad nekim ali pa je hotel pokazati svojo moč.«

»Pa tisti pijanec, ki je zabodel otroka gospe Welch z vilami, ko je...«

»Pusti to, ne govori naprej! To je bilo zato, da kaznuje otroka — to vsekakor drži.«

»Mama, gospod Burgess je rekel v svoji pridigi, da pošilja previdnost v naša telesa milijarde drobnih bitij, da nas napadajo s kugo, s tifusom, s paralizjo in s tisočnimi

drugimi boleznimi in — mama, ali tudi te pošilja ON?«

»Seveda, otrok moj, seveda. Prav gotovo.«

»Zakaj?«

»Ah, zato, da nas kaznuje! Mar ti nisem to povedala že tolikokrat!«

»Mama, to je strašno kruto. In neumno! Če bi jaz...«

»Pst, oh, pst! Ali hočeš, da te udari strela?«

»Mama, ti veš, da je prejšnji teden udarila strela v cerkev in jo zažgala. Ali se je to zgodilo zato, da bi bila kaznovana cerkev?«

(Utrujeno.) »Mislim, da!«

»Toda strela je ubila prašiča, ki ni nič zakrivil. Mama, ali pa se je to zgodilo zaradi tega, da bi bil kaznovan prašič?«

»Prosim te, ali se ne bi hotela nekoliko spreletati in se poigrati? Če hočeš —«

»Mama, samo pomisli! Mister Hollister pravi, da ni nobene ptice niti ribe niti plazilca niti ene živali brez sovražnika. On pravi, ga pošilja previdnost, da jo ulovi, muči in ubije ali ji izsesa kri ali jo kakorkoli kaznuje, samo da bi se pobojšala in postala verna. Mama, ali je to res? Zakaj se mister Hollister pri tem vedno smeji?«

»Tisti Hollister je pokvarjen človek, ne želim, da ga poslušam, pa naj govori karkoli!«

»Toda mama, on je zelo zanimiv, in jaz mislim, da hoče biti dober človek. On pravi, da ose love pajke in jih vlačijo v svoja podzemeljska gnezda — žive. Tam žive dan za dnem in se mučijo in stradajo, ose pa jih grizejo v noge in jih ves čas pikajo v trebuh, da jih napravijo dobre in verne in da hvalijo boga zaradi njegovega brezkončnega usmiljenja. Jaz mislim, da je mister Hollister ljubezniv in zmerom zelo prijazen, kajti ko sem ga vprašala, če bi tudi on tako ravnal s pajkom, je rekel, da naj bo preklet, če bi bil tak. Tedaj pa... Draga mama, tebi je slabo! Takoj pokličem pomoč! No, to je zaradi postojanja v tej hudi vročini.«

Prelepa Gorenjska

priljubljena Avsenikova
popevka

Prelepa Gorenjska, ponos si mi ti,
kdorkoli te vidi, te znova želi.
Gorovja, planine in bistre vode,
zelene doline povsod te krasi.

Spomladi, ko planšar odide v gore,
ko mora pustiti v dolini srce,
takrat se odeneš v tisoč cvetov,
pastir pa zavriska, ker pušljic ima nov.

Ne bom te pozabil, kjerkoli bi bil,
preveč sem lepote se že tvojih naučil.
Očaka Triglava le kdo ne pozna,
po jezeru čolnčič se v vetru igra.

Ponoči, ko fantič na lestvi stoji,
ko od svojga dekleta rdeč nagelj dobi,
takrat se mu lun'ca poredna smehlja,
a fant si zavriska, ker nagelj ima.

Za olajšave v malem obmejnem prometu

Pred nedavnim so se na povabilo predsednika Okrajnega ljudskega odbora v Mariboru udeležili zastopniki koroških in štajerskih upravnih uradov sestanka na Ravnah v Mežiški dolini, kjer so z jugoslovanskimi predstavniki razpravljali o razširitvi ugodnejših prometnih možnosti v malem obmejnem prometu.

V podrobnem so se sporazumeli, da bo v bodoče prehod meje v malem obmejnem prometu mogoč tudi z motornimi vozili na prehodih, ki so določeni v mejah 10-kilometrskih cone. Doslej so smeli voziti le s kmetijskimi vozili. Razpravljali so tudi o razširitvi prehodnih časov ter o tem, da naj prekrasčenje prehodnega časa ob večerih za ene ure na obeh straneh tolerirajo.

K olajšanju in razširjenju malega obmejnega prometa naj bi na predlog Jugoslovije vključili tudi železniški promet, pri nas torej na progah Pliberk — Dravograd in Laibach — Dravograd. Uvedba železniškega

potnega prometa je že davna želja potnikov z obeh strani, kajti na primer z zadnje obmejne avstrijske postaje v Pliberku do prve jugoslovanske postaje na Holmecu je daleč okoli 8 kilometrov. Za potnike, ki pridejo na železniško postajo v Pliberku, ni na razpolago nobenega prometnega sredstva ter jim ne preostane drugega, kakor da peš prehodijo dolgo pot. Kaj to pomeni, če imajo s seboj tudi otroke in morajo nositi še prtljago ali posebno ob neugodnem vremenu, si je lahko predstavljati. Čudno je, da do urejenega železniškega potniškega prometa na tej progi še doslej, dobrih petdeset let po vojni, ni prišlo. Prav tako pogrešajo železniški potni promet med Laibachom in Dravogradom.

Sporazume, ki so jih sklenili na Ravnah, morajo odobriti na obeh straneh centralne oblasti, delegaciji pa bosta od nasprotni strani prinesene želje predložili svojim nadrejenim uradom.

Dunajska „Revija na ledu“ pride v Celovec

Novi program: ILUZIJE

„Dežela sanj“ se je imenoval program dunajske „Revije na ledu“, s katerim je lansko leto obiskala številne dežele in navduševala mnoge sto tisoče in milijone gledalcev. Za letošnjo sezono pa si je ansambel pripravil spored pod obetajočim naslovom „Iluzije“, s katerim je gostoval že v Nemčiji in Belgiji ter nazadnje na Dunaju, v času od 9. do 21. februarja pa bo nastopal v celovski Mestni hali.

O dunajski „Reviji na ledu“ ni treba pisati propagandističnih člankov, kajti kdor je njen nastop že enkrat videl, jo bo rad obiskal vedno spet, pa čeprav vstopnina ni ravno preveč skromna: za letošnje gostovanje v Celovcu stanejo vstopnice od 32 do 53 šilingov. Kljub temu pa je predprodaja vstopnic že v polnem teku in so prireditelji prejeli številna naročila tudi iz drugih avstrijskih dežel ter celo iz inozemstva.

Dve in pol ure trajajoči spored (s četrtinam odmorom) letošnjega gostovanja je razdeljen na tri dele: Čarobnik, Čarobne gosli, Ljubezan (Love, L'amour, Liebe). V teh 150 minutah se pred gledalcem odvija čudovita revija znanja, lepote, pestrosti in komike, vse pa ob lepih melodijah velikega mojstra dunajske glasbe prof. Roberta Stolz, ki je tokrat že devetkrat pripravil glasbo za „Revijo na ledu“. Med nastopajočimi umetniki na ledu so spet znane osebe, ki jih imamo še od lani v najlepšem spominu, pridružili pa so se jim še novi „aristi na drsalkah“, tako da šteje celotni ansambel 48 oseb. Poleg 26 plesalk sodelujejo tudi plesalci-solisti ter cela skupina klavnov; poseben ljubljeneček pa je nedvomno šimpanz Jacky, ki s svojimi umetnijami na ledu prav nič ne zaostaja za ostalimi člani skupine.

Razumljivo je, da zahteva priprava takega sporeda mnogo truda in požrtvovalnosti; 10 mesecev priprav in napornih vaj imajo člani „Revije na ledu“ za seboj. Prav tako pa so velikanski tudi izdatki za kostume in druge rekvizite, katerih vrednost cenijo na 3 milijone šilingov. 500 kostumov šteje pestra garderoba, v katero je bilo vdelanih nebroj kilometrov blaga in čipk ter ogromno število novejih peres in najrazličnejšega okrasa.

„Iluzije“ dunajske Revije na ledu so že doslej navduševale več kot milijon gledalcev. Enako navdušenje pa bo zajelo mnoge tisoče in deset tisoče tudi v Celovcu, ko bo „avstrijski diplomatski zbor na drsalkah“, kakor imenujejo dunajsko „Revijo na ledu“, gostoval v Mestni hali.

Naj ob zaključku še omenimo, da kvaliteta revije prav nič ne trpi, čeprav je bil stari ansambel razdeljen in gostuje ena polovica z lanskeletnim sporedom „Dežela sanj“ v Švici, na Danskem in na Nizozemskem.

ŠPORTNI vestnik ŠPORTNI vestnik

SMUČANJE:

DEŽELNO PRVENSTVO V PLIBERKU

Zadnjo soboto in nedeljo so se v Pliberku odvijale tekme v okviru nordijskega državnega prvenstva Koroške. Prireditelj se je udeležilo okoli 1500 gledalcev, podelitvi nagrad pa so prisostvovali tudi deželni svetnik Kerstnig kot zastopnik državnega glavarja, okrajni glavar dr. Wagner ter župana Micheu in Woschank.

Prvi dan prireditve je bil posvečen posameznim disciplinam nordijske kombinacije, posebno zanimanje pa je vladalo za skakanje v nedeljo, pri katerem je sodelovalo lepo število tekmovalcev iz vseh delov Koroške.

Zastopani so bili tudi člani Športnega društva Zahomec, ki so se tudi v letošnji sezoni že večkrat prav dobro izkazali. Tokrat pa je 15-letni Janko Zwitler dosegel svoj doslej najlepši uspeh, ko si je v skupini mladina I osvojil prvo mesto (za skoka 25 in 25 m je prejel skupno oceno 203, točke) in postal koroški deželni prvak. Kot nagrado je prejel pokal ministra za obrambo Grafha ter nove smuč, v tisku pa ga imenujejo „velik skakalski talent“.

HAHNENKAMMSKE TEKME V KITZBÜHELU

Pri 22. Hahnenkammskih tekmah v Kitzbühelu si je zmago v kombinaciji osvojil trenutno najboljši smučar sveta Guy Perillat (Francija), ki je zmagal v smuku ter zasedel drugo mesto v slalomu. Drugi je bil mladi Avstrijec Gerhard Nennig, kateri je zmagal v slalomu in bil v smuku na 4. mestu. V

smuku je zasedel 2. mesto sicer Egon Zimmermann (Avstrija), vendar je padel pri drugem teku slalomu.

Pri ženskah je tako v smuku kot slalomu zmagala Avstrijka Traudi Hecher ter si osvojila zmago tudi v kombinaciji pred Nemko Heidi Biebl in Therese Leduc (Francija).

SKAKALNA TURNEJA V ŠVICI

Na prvi prireditvi smučarskih skokov v Švici (Unterwasser) je sodelovalo 45 elitnih skakalcev iz 10 držav. Zmagal je Finec Kirjonen s skokoma 56 in 58 m ter oceno 226,4 točke. Drugo mesto je zasedel Jugoslovijan Marjan Pečar (58 in 58 m. 225,2 točke), ki je pustil nosilca srebrne olimpijske medalje Halonena ter mnoge druge svetovno znane skakalce daleč za seboj.

HOKEJ NA LEDU:

KAC — ALL STARS 18:3

Za teden dni preložena tekma med celovskim KAC in ekipo kanadskih vojakov v Franciji All Stars je zadnji ponedeljek dala Celovčanom lepo priliko, da so se revanžirali za lanskoletni poraz, ko so proti istemu moštvu zgubili 7:9. Tokrat pa Kanadčani sploh niso prišli do veljave in so morali celovško Mestno halo zapustiti poraženi z nenavadno visokim rezultatom 3:18.

TEKME ZA ALPSKI POKAL

Moštvo iz Bozena je v okviru tekmovalja za alpski pokal odigralo dve tekm, najprej proti KAC-u v Celovcu, kjer so gostje zgubili 11:4, nato pa v Salzburgu proti moštvu KSEG, kjer so domačine premagali 9:5. Na lestvici vodi trenutno moštvo iz Bozena, na drugem mestu je Cortina, na tretjem KAC in na četrtem KSEG.

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: I. program: — 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00. II. program: — 6.00, 7.00, 8.00, 13.00 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Vsakodnevne oddaje: I. program: — 5.55 Oddaja za kmete — 6.00 Vedri zvoki — 7.00 Pisan sporod za jutranjo uro — 7.55 Gospodarska poročila in delovni trg — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 12.03 Pestro mešano — 13.00 Opoldanski koncert.

Slovenske oddaje Radia Celovec

Nedelja, 29. 1.: 7.30 S pesmijo in glasba pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 30. 1.: 14.00 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Hišna imena v okolišju nekdanje graščine Humperk na Koroškem. — Koroške narodne — 18.00 Josef Friedrich Perkonig: Ugrabljeni strd.

Torek, 31. 1.: 14.00 Poročila, objave. — Na zapečku. Sreda, 1. 2.: 14.00 Poročila, objave. — Za ženo in deklo. — Kar želite zaigrati.

Četrtek, 2. 2.: 14.00 Poročila, objave. — Rdeče, rumeno, zeleno.

Petek, 3. 2.: 14.00 Poročila, objave. — Zvočni obzorik. Sobota, 4. 2.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Nedelja, 5. 2.: 7.30 S pesmijo in glasba pozdravljamo in voščimo.

Sobota, 28. januar:

I. program: 8.00 Fantje, veseli bodite — 8.45 Širni pisani svet — 14.00 Pozdrav nate — 16.20 Mladinska oddaja — 16.45 Iz parlamenta — 18.10 Za delovno ženo — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 „Suzanina lajnost“ — 22.10 Pogled v svet — 22.25 Plesna glasba.

II. program: 6.10 Z glasbo v dan — 10.00 Šolska oddaja — 12.03 Za avtomobiliste — 14.15 Godba na pihala — 15.00 Mladinski koncert — 17.40 Gradščanska ura — 19.15 Oddaja vicekanclerja — 20.00 Sanjska tovarna — 21.45 Sport.

Nedelja, 29. januar:

I. program: 6.50 Domači vrt — 8.05 Kmečka oddaja — 9.00 Moderna zabavna glasba — 11.00 Veselo petje, veselo igranje — 13.00 Operni koncert — 14.30 Pozdrav nate — 16.00 Otrški oder — 17.05 Plesna glasba — 18.15 Mladina, poslušaj! — 19.00 Sport — 20.10 „Posezona“, komedija — 22.10 Pogled v svet — 22.15 Sport.

II. program: 6.10 Vesele melodije — 7.05 Godba na pihala — 10.05 Dunajski zajtrk z glasbo — 11.15 Koncert dunajskih filharmonikov — 13.15 Za avtomobiliste — 15.00 Operetne melodije — 19.00 „Evgenij Onjegin“, Čajkovski — 20.00 Lepi glasovi, lepe viže — 21.45 Sport — 22.15 Svet jaza.

Ponedeljek, 30. januar:

I. program: 8.00 Operni koncert — 13.10 Valčkov sen — 15.30 Knjižni količek — 18.35 Mladina in gledališče — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 In

Torek, 31. januar:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.45 Domači zdravnik — 15.15 Komarna glasba — 16.00 Vojaška godba — 18.00 Prometna vzgoja — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 Radijska igra — 22.10 Pogled v svet.

II. program: 6.05 Preden odidete — 8.20 Prosimo, prav prijazno — 10.15 Šolska oddaja — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 12.03 Za avtomobiliste — 13.30 Pomembni holandski orkestri — 15.00 Šolska oddaja — 17.45 Esperanto — 20.30 „Naš vsakdanji kruh“, iz kmečkega življenja — 21.55 Sport — 22.15 Pozdrav z Dunaja.

Sreda, 1. februar:

I. program: 8.00 Melodije, ki ne izvenijo — 8.45 Iz ženskega sveta — 14.45 Glasba za mladino — 15.30 Pri iskanju rude v Skandinaviji — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 Orkestrski koncert — 22.15 Pogled v svet.

II. program: 6.05 Premislite prosimo sami — 7.10 Beleške iz dnevnika — 9.35 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.15 Šolska oddaja — 12.03 Za avtomobiliste — 13.30 Za prijatelja opere — 15.00 Šolska oddaja — 16.00 Otrška ura — 17.10 Kulturne vesti — 17.40 Zenska oddaja — 19.20 Za prijatelja planin — 19.30 Družinska oddaja — 21.55 Sport.

Četrtek, 2. februar:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Operetni koncert — 8.45 Avstrijci v tujini — 15.30 Aktualna reportaža — 17.10 Pisan šopek melodij — 18.00 Kulturne vesti — 18.05 Kmečka oddaja — 18.20 Delavska zbornica — 18.35 Mladina v poklicu — 18.55 Sport — 20.15 Lovska ura — 21.00 Zveneca alpska dežela — 22.10 Pogled v svet.

Torek, 31. januar:

I. program: 6.05 Preden odidete — 8.20 Prosimo, prav prijazno — 10.15 Šolska oddaja — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 12.03 Za avtomobiliste — 13.30 Pomembni holandski orkestri — 15.00 Šolska oddaja — 17.45 Esperanto — 20.30 „Naš vsakdanji kruh“, iz kmečkega življenja — 21.55 Sport — 22.15 Pozdrav z Dunaja.

Sreda, 1. februar:

I. program: 8.00 Melodije, ki ne izvenijo — 8.45 Iz ženskega sveta — 14.45 Glasba za mladino — 15.30 Pri iskanju rude v Skandinaviji — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 Orkestrski koncert — 22.15 Pogled v svet.

Četrtek, 2. februar:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Operetni koncert — 8.45 Avstrijci v tujini — 15.30 Aktualna reportaža — 17.10 Pisan šopek melodij — 18.00 Kulturne vesti — 18.05 Kmečka oddaja — 18.20 Delavska zbornica — 18.35 Mladina v poklicu — 18.55 Sport — 20.15 Lovska ura — 21.00 Zveneca alpska dežela — 22.10 Pogled v svet.

Torek, 31. januar:

I. program: 6.05 Preden odidete — 8.20 Prosimo, prav prijazno — 10.15 Šolska oddaja — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 12.03 Za avtomobiliste — 13.30 Pomembni holandski orkestri — 15.00 Šolska oddaja — 17.45 Esperanto — 20.30 „Naš vsakdanji kruh“, iz kmečkega življenja — 21.55 Sport — 22.15 Pozdrav z Dunaja.

Sreda, 1. februar:

I. program: 8.00 Melodije, ki ne izvenijo — 8.45 Iz ženskega sveta — 14.45 Glasba za mladino — 15.30 Pri iskanju rude v Skandinaviji — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 Orkestrski koncert — 22.15 Pogled v svet.

Četrtek, 2. februar:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Operetni koncert — 8.45 Avstrijci v tujini — 15.30 Aktualna reportaža — 17.10 Pisan šopek melodij — 18.00 Kulturne vesti — 18.05 Kmečka oddaja — 18.20 Delavska zbornica — 18.35 Mladina v poklicu — 18.55 Sport — 20.15 Lovska ura — 21.00 Zveneca alpska dežela — 22.10 Pogled v svet.

Torek, 31. januar:

I. program: 6.05 Preden odidete — 8.20 Prosimo, prav prijazno — 10.15 Šolska oddaja — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 12.03 Za avtomobiliste — 13.30 Pomembni holandski orkestri — 15.00 Šolska oddaja — 17.45 Esperanto — 20.30 „Naš vsakdanji kruh“, iz kmečkega življenja — 21.55 Sport — 22.15 Pozdrav z Dunaja.

II. program: 6.05 Preden odidete — 8.10 Prosimo, prav prijazno — 10.15 Šolska oddaja — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 12.03 Za avtomobiliste — 15.00 Šolska oddaja — 17.10 Kulturne vesti — 17.40 Zenska oddaja — 21.00 Pesem prerije — 21.55 Sport.

Petek, 3. februar:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Orkestrski koncert — 13.10 Ljudska glasba iz Avstrije — 14.45 Komarna glasba — 18.00 Na zapečku — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 Halo! Teenagerji! — 22.10 Pogled v svet — 22.40 Zaljubljene melodije.

II. program: 6.05 Mladi glas — 7.10 Beleške iz dnevnika — 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.05 Šolska oddaja: Zdravnik in li — 12.03 Za avtomobiliste — 13.30 Za prijatelja opere — 14.35 Mednarodna radijska univerza — 15.00 Šolska oddaja — 16.00 Otrška ura — 16.30 Glasba za mlade zaljubljenice ljudi — 19.10 Teden dni svetovnega dogajanja — 20.00 Radijska igra — 21.55 Sport.

RADIO TRST

Nedelja, 29. 1.: 9.00 Kmetijska oddaja — 9.30 Slovenske narodne pesmi — 11.30 Oddaja za najmlajše — 13.00 Kronika tedna v Trstu — 14.45 Pošta Danica Filipič in France Koren — 17.00 Tržaški obiski: Nabrežina — 21.00 Slovenske narodne pesmi.

Ponedeljek, 30. 1.: 18.00 Italijaničina po radiu — 19.00 Znanost in tehnika — 20.00 Sportna tribuna — 20.30 „Maria Antoineta“, opera.

Torek, 31. 1.: 18.00 Radijska univerza — 19.00 Za najmlajše — 21.00 Iz filmskega sveta — 22.00 Italijanska sodobna pesništva.

Sreda, 1. 2.: 18.00 Slovenščina za Slovence — 19.00 Zdravstvena oddaja — 20.30 „Zaljubljena violina“, radijska komedija — 22.00 Stravinsky: „Kralj Odip“, opera.

Četrtek, 2. 2.: 18.00 Radijska univerza — 19.00 Svet, v katerem živimo.

Petek, 3. 2.: 18.00 Italijaničina po radiu — 19.00 Šola in vzgoja — 21.00 Gospodarstvo in delo — 21.20 Opera glasba.

Sobota, 4. 2.: 13.30 Dobrodošli! — 18.00 Radijska univerza — 20.30 Teden v Italiji — 20.40 Zbor „Slava Klavira“ — 21.00 „V hribih“, radijska igra.

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 28. januar:

5.00 Dobro jutro — 8.05 Glasba ob delu — 8.55 Za šolarje — 10.40 Angleščina za mladino — 11.00 Po svetlo jaza — 11.30 Pionirski tednik — 12.00 Vaški kvintet z Reziko in Sonjo — 12.15 Kmetijski nasveti — 13.50 Od arije do arije — 14.20 Sport in športniki — 14.35 Voščila — 15.40 S knjižnega trga — 16.40 Zenski zbor „France Prešeren“ iz Kranja — 18.00 Jezikovni pogovori — 18.45 Okno v svet — 20.00 Narodne in domače za sobotni večer — 21.00 Melodije za prijeten konec tedna.

Nedelja, 29. januar:

6.00 Nedeljski jutranji pozdrav — 7.35 Ansambel narodnih pesmi in plesov „Kolo“ iz Beograda — 8.00 Mladinska radijska igra — 9.00 Otrške pesmi — 10.00 Se pomnite, tovariši — 10.30 Slovenski samospeli — 11.45

RADIO PROGRAM

kaj mislite vi? — 20.30 Rumeni ponedeljek — 21.00 Koroška domovinska kronika — 22.10 Pogled v svet — 22.25 Teden pri Združenih narodih.

II. program: 6.10 Z glasbo v dan — 9.05 Šolska oddaja — 12.03 Za avtomobiliste — 13.30 V operni loži — 14.35 Mednarodna radijska univerza — 15.00 Šolska oddaja — 15.30 S sončnega juga — 17.10 Kulturne vesti — 17.40 Zenska oddaja — 20.00 Orkestrski koncert — 21.55 Sport.

Torek, 31. januar:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.45 Domači zdravnik — 15.15 Komarna glasba — 16.00 Vojaška godba — 18.00 Prometna vzgoja — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 Radijska igra — 22.10 Pogled v svet.

II. program: 6.05 Preden odidete — 8.20 Prosimo, prav prijazno — 10.15 Šolska oddaja — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 12.03 Za avtomobiliste — 13.30 Pomembni holandski orkestri — 15.00 Šolska oddaja — 17.45 Esperanto — 20.30 „Naš vsakdanji kruh“, iz kmečkega življenja — 21.55 Sport — 22.15 Pozdrav z Dunaja.

Sreda, 1. februar:

I. program: 8.00 Melodije, ki ne izvenijo — 8.45 Iz ženskega sveta — 14.45 Glasba za mladino — 15.30 Pri iskanju rude v Skandinaviji — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 Orkestrski koncert — 22.15 Pogled v svet.

II. program: 6.05 Premislite prosimo sami — 7.10 Beleške iz dnevnika — 9.35 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.15 Šolska oddaja — 12.03 Za avtomobiliste — 13.30 Za prijatelja opere — 15.00 Šolska oddaja — 16.00 Otrška ura — 17.10 Kulturne vesti — 17.40 Zenska oddaja — 19.20 Za prijatelja planin — 19.30 Družinska oddaja — 21.55 Sport.

Četrtek, 2. februar:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Operetni koncert — 8.45 Avstrijci v tujini — 15.30 Aktualna reportaža — 17.10 Pisan šopek melodij — 18.00 Kulturne vesti — 18.05 Kmečka oddaja — 18.20 Delavska zbornica — 18.35 Mladina v poklicu — 18.55 Sport — 20.15 Lovska ura — 21.00 Zveneca alpska dežela — 22.10 Pogled v svet.

Torek, 31. januar:

I. program: 6.05 Preden odidete — 8.20 Prosimo, prav prijazno — 10.15 Šolska oddaja — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 12.03 Za avtomobiliste — 13.30 Pomembni holandski orkestri — 15.00 Šolska oddaja — 17.45 Esperanto — 20.30 „Naš vsakdanji kruh“, iz kmečkega življenja — 21.55 Sport — 22.15 Pozdrav z Dunaja.

Sreda, 1. februar:

I. program: 8.00 Melodije, ki ne izvenijo — 8.45 Iz ženskega sveta — 14.45 Glasba za mladino — 15.30 Pri iskanju rude v Skandinaviji — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 Orkestrski koncert — 22.15 Pogled v svet.

Četrtek, 2. februar:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Operetni koncert — 8.45 Avstrijci v tujini — 15.30 Aktualna reportaža — 17.10 Pisan šopek melodij — 18.00 Kulturne vesti — 18.05 Kmečka oddaja — 18.20 Delavska zbornica — 18.35 Mladina v poklicu — 18.55 Sport — 20.15 Lovska ura — 21.00 Zveneca alpska dežela — 22.10 Pogled v svet.

Torek, 31. januar:

I. program: 6.05 Preden odidete — 8.20 Prosimo, prav prijazno — 10.15 Šolska oddaja — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 12.03 Za avtomobiliste — 13.30 Pomembni holandski orkestri — 15.00 Šolska oddaja — 17.45 Esperanto